

A SZÉKELYUDVARHELYI

MAGYAR KIR. ÁLL.

FŐREÁLISKOLA

XXXVIII. ÉVI

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1908—1909. ISKOLAI ÉVRŐL

KÖZLI

DR. SOLYMOSSY LAJOS,

KIR. IGAZGATÓ.

SZÉKELYUDVARHELYT

NYOMATOTT BECSEK D. FIA KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1909.

Az 1909—1910. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

Homolyan figyelmeztelik a tanuló ittjóság, hogy ócska, rongált
és befirkált könyveket nem szabad venni.

I. osztály.

1. Balogh Péter: »Magyar nyelvtan« I. rész.
2. » » »Magyar olvasókönyv« I. rész.
3. Schusztér Alfr.: »Német nyelvtan« I. rész. III. kiadás.
4. Lász Samu: »Földrajz« I. oszt. számára.
5. Paszlavszky I.: »Kis természetrajz« I. rész.
6. Dr. Beke Manó: »Számítan« a középisk. számára. I. r. 4. kiad.
7. Szuppán—Szirtes: »Planimetriai alaktan« I. rész.
8. Kogutowicz: »Földrajzi iskolai atlasz« VI. jav. kiadás I. rész.

II. osztály.

1. Balogh Péter: »Magyar nyelvtan« II. rész.
2. » » »Magyar olvasókönyv« II. rész.
3. Schusztér Alfr.: »Német nyelvtan« II. rész.
4. Lász Samu: »Földrajz« II. oszt. számára.
5. Paszlavszky I.: »Kis természetrajz« II. rész.
6. Dr. Beke Manó: »Középiskolai számítan« II. rész. 4. kiadás.
7. Szuppán—Szirtes: »Stereometriai alaktan« II. rész.
8. Kogutowicz: »Földrajzi iskolai atlasz« II. rész.

III. osztály.

1. Balogh Péter: »Rendszeres magyar nyelvtan« III. oszt. részére.
2. » » »Magyar olvasókönyv« III. rész.
3. Schusztér Alfr.: »Német nyelvtan« III. rész.
4. Bartos—Chovancsák: »Francia nyelvtan« I. rész.
5. Baróti—Csánki: »Magyarország története« I. rész. 6. kiadás.
6. Brózik K.: »Földrajz« III. rész.
7. Hankó—Müller: »Természettani földrajz«.
8. Dr. Beke Manó: »Középiskolai számítan« III. rész. 4. kiadás.
9. Szuppán—Szirtes: »Constructiv planimetria«.
10. Kogutowicz: »Földrajzi iskolai atlasz« III. rész.

IV. osztály.

1. Dr. Négyessy László: »Stilisztika« a IV. o. részére 3. kiadás.
2. Arany János: »Toldi« magy. Lehr. A. 5. kiadás.
3. Schusztér Alfr.: »Német nyelvtan« IV. rész.
4. Orosz A.: »Német stílygyakorlatok«.
5. Bartos—Chovancsák: »Francia nyelv« II. rész.
6. Baróti—Csánki: »Magyarország története« a IV. o. számára.
7. Hankó—Müller: »Természettani földrajz«.
8. Dr. Borosay »Algebra«.
9. Szuppán—Szirtes: »Costructiv planimetria«.

A SZÉKELYUDVARHELYI

MAGYAR KIR. ÁLL.

FŐREÁLISKOLA

XXXVIII. ÉVI

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1908—1909. ISKOLAI ÉVRŐL

◻ ▽ ◻

KÖZLI

DR. SOLYMOSSY LAJOS,

KIR. IGAZGATÓ.

SZÉKELYUDVARHELYT

NYOMATOTT BECSEK D. FIA KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1909.

42961

Adatok az iskola történetéhez.

A beiratások az 1908—1909. tanévre 1908. szeptember 1. 2. és 3. napjain eszközöltettek.

Beiratott 145 rendes és 3 magántanuló. A beírt tanulók száma 2-vel volt több, mint a megelőző tanévben. A tanév folyamán kilépett 8 tanuló, meghalt 1 tanuló.

A tanévet szeptember 4-én nyitotta meg az igazgató az ifjúsághoz intézett beszéddel; majd az osztályfőnökök magyarázták meg az iskolai szabályokat s adták meg a szükséges utasításokat.

A tanítás szeptember 5-én kezdődött meg s folyt minden fennakadás nélkül a tanév végéig.

Az évfáráó vizsgálatok június 16—24. között tartattak meg. A VIII. oszt. végzett tanulók osztályvizsgálata május 13-án volt. Az érettségi írásbeli vizsgálatok május 17., 18. és 19. napjain folytak le. A szóbeli érettségi vizsgálat június 7-én tartott meg Homor István szegedi m. kir. állami fő-reáliskolai igazgató, mint helyettes főigazgató elnökle alatt. Az évfáráó ünnepély június 29-én tartatott meg.

Az előírányzott anyag az utasítások és helyi tanterv értelmében bevégeztetett.

A rendes tárgyakon kívül a következő rendkívüli tárgyak tanítottak :

1. *Latin nyelv.* Balázs Sándor helyettes tanár vezetése alatt e tanévben csak 3 évfolyamon 11. tanuló vett részt.

2. *Égészségtan.* E tárgyat heti 2 órán dr. Imreh Dömös-
kos iskolai orvos és egészségtan tanár tanította a VIII.
osztályban.

3. *Zene és ének.* A zenekarnak 11 tagja volt. Az
énekkarnak pedig 67 működő tagja. Mind a két kart Dobó
Zoltán intézetünk r. torna-tanítója vezette szép eredménnyel.
Mind a két kar elismerésre méltó sikerrel működött közre
az iskola ünnepélyein.

4. *Mintázás.* Tanulóink közül e tanévben 36-an jártak
a helybeli kö- és agyagipari szakiskolába mintázási tanfo-
lyamra, kiket Hargita Nándor igazgató vezetett s kinek a
nagy mélt. vallás- és közokt. miniszterium a megelőző tanév-
ben kifejtett hasonló irányú működéséért elismerését fejezte ki.

5. *Gyorsírás.* Szabados Gyula h. tanár vezetése alatt,
mint kezdők összesen 7-en tanulták.

Önképzőkör. Az önképzőkör ezen évben is folytatta
munkásságát Biró István r. tanár vezetése mellett. Rendes
tagjai a VII. és VIII. osztályos tanulók voltak; az V. és VI-ik
osztályos tanulók, mint pártoló tagok vettek részt. Eredeti
művek írásán kívül, műfordításokkal próbálgatták erejüket;
azonkívül gyakorolták magukat a szavalásban és bírálatban.
Mindezekben elég szép eredményt értek el.

Olvasókör. Az internátusban lakó felsőbb osztályos
tanulók, hogy az irodalom fejlődését s a napi eseményeket
figyelemmel kísérhessék, olvasókört tartottak fenn, ahol az
igazgatóság által engedélyezett szak-, szépirodalmi és napi-
lapokat olvastak.

Fegyelmi állapot. Az intézet fegyelmi állapota, leszámítva a csekélyebb fokú hibákat, kielégítő volt.

Egészségi állapot. A hasi hagymáz ez évben is szór-
ványosan fel-fellépett, de halálos kimenetelű eset nem fordult
elő. Vesztesége azonban mégis volt az intézetnek; Janicek
József II. oszt. szorgalmas kis tanítványa, a húsvéti szünidők
alatt tüdőgyuladást kapott, melylyel szervezete nem tudott
megküzdenni s szülőinek nagy fájdalmára, meghalt.

Az intézet összes növendékeit dr. Imreh Domokos, iskolaorvos és egészségtan tanár részesítette a szükséges orvosi segélyben.

A tanév elején az összes tanulókat megvizsgálta s azokat, akiket gyenge szervezetűeknek talált, a torna alól vagy egészen, vagy csak részben való felmentésre ajánlotta. Ragályos beteget nem talált. A szemvizsgálatot félévenként megtartotta.

Tanári testület. A tanári testületben a folyó tanévben a következő változások fordultak elő :

Barabás Jenő r. tanárt a vallás- és közokt. Miniszterium a tordai m. kir. állami főgimnáziumhoz, *Nosz Gusztáv* r. tanárt a nagyvárad kir. állami főreáliskolához, *Radó Simon* r. tanárt a temesvári m. kir. állami főreáliskolához és *Sima Dezső* r. tanárt az aradi kir. kath. főgimnáziumhoz helyezte át saját kérelmükre. Az eltávozott tanárok helyére *Hartmann János* és *Pálla Jenő* okl. helyettes tanárok neveztettek ki rendes tanárokká, továbbá *Dénes Ferencz* okl. helyettes tanár és *Friedländer Jakab* okl. tanárjelölt helyettes tanárokká.

A zene- és énektanítást az igazgatóság a folyó tanévben is *Dobó Zoltán* rendes tornatanítóra bízta s az igazgatóság ezen eljárását a vallás- és közokt. Miniszterium 1908. évi 114453. sz. rendeletével jóváhagyta s a zenetanítói díjak pótlására 200 koronát utalványozott.

Az intézet látogatói. Intézetünket a tanév folyamán *Kuncz Elek* kir. tanácsos, tankerületi főigazgató úr csak egy ízben, a tanév elején, szeptember 10-én látogatta meg, mikor a javító és teljes érettségi vizsgálatokon elnökölt. Akadályoztatása miatt rendes évi látogatását nem végezhetvén, a vallás- és közokt. Miniszterium e látogatás végzésével dr. *Szamosi János* kolozsvári Ferencz József tudomány-egyetemi r. tanárt bízta meg, a ki mielőtt e megbízatását végezhette volna, meghalt. Az idő előhaladottsága miatt majdnem lehetetlenné lett a rendes látogatást elvégezni s így a nagyméltóságu m. kir. vallás- és közokt. Miniszterium az ez évi látogatástól eltekintett.

A tanév végével tartott érettségi vizsgálatokon *Homor István* szegedi m. kir. állami főreáliskolai igazgató elnökölt mint főigazgató-helyettes.

Ösztöndíjak. Az intézetnek 4 rendes ösztöndíjas tanulója volt. *Dobay* Ferencz II. o. t. az erdélyi kincstári alapból élvezett 120 koronát, A csikvármegyei tanulmányi alapból *Csató* László II. és *Márton* László V. o. tanulók kaptak egyenként 350—350 koronát, mely összegből internátusi díjait fedezték. Az özv. Héya Endréné szül. Berzenczey Vilma alapítványából 120 koronát *Csehély* Aladár V. o. t. élvezett. A tanári kar jubileumi alapítványának kamatait a tanári kar *Fankovich* Gyula, az intézet volt tanára fiának, *Tibor* rajz-tanárjelöltnek adományozta, aki mindaddig élvezni fogja, míg tanulmányait be nem fejezte.

Az özv. *Farczady* K. Lajosné alapítványa ezidei kamatait, 40 koronát a tanév folyamán készített legjobb magyar irodalmi dolgozatok jutalmául *Farkas* Miklós VII. o. tanuló kapta, a tanári kar bírálata és véleményezése alapján.

Iskolánk jótevői. A nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi Miniszterium több értékes könyvet és térképet ajándékozott az intézetnek. A »Székely-Egylet« a székelyföldi iskolák segélyezésére szánt összegből a folyó tanévre 40 koronát juttatott intézetünknek s az a tanári kar ajánlatára *Benedek* Elek és *Farkas* Imre IV. oszt. tanulóknak adott ki.

Az »Udvarhelymegyei Takarékpénztár R. T.« 1908. évi nyeresiményéből 100 koronát juttatott vármegyebeli tanulók segélyezésére. Ez összeget a tanári kar *Tompa* Kálmán I. *Gyarmathy* Endre, *Métz* Gyula és *Szabó* Dénes IV. oszt. tanulóknak adományozta.

Az »Agrár Takarékpénztár R. T.« helybeli fiókja egy szegénysorsu jó tanuló jutalmazására 25 koronát adományozott, mely összeget a tanári kar *Nagy* Sándor VIII. oszt. tanulóknak adta.

A »Zálogkölcson intézet és betéti pénztár« jubilaris alapítványa kamatait a tanári kar ajánlatára *Enyedi* Frigyes IV. és *Barabás* Sándor VII. oszt. tanulók kapták,

Fogadják intézetünk nemeslelkű jótéveői e helyen is az igazgatóság hálás köszönetét.

Internátus. Az intézettel kapcsolatos internátusba a folyó tanévre 68 tanuló volt felvéve, kik közül 450 koronát fizetett 34 tanuló 350 koronát 20 tanuló és 250 koronát 8 tanuló. 6 tanuló névszerint: Kollenz Arthur I. oszt., Balogh Dezső II. oszt., Farkas Miklós VII. oszt., Bartos Pál, Csoboth Elemér és Deák Ferencz VIII. oszt. tanulók ingyenesek voltak.

Évi 40 korona díjért ugyancsak az internátus konyhájáról ebédet kapott 14 tanuló. Ezen tanulók közül 7 tanuló 20—20 koronát, 3 tanuló 30—30 koronát és 4 tanuló 40 koronát fizetett. A külömbiséget, azaz 170 koronát a »Táp-intézet-alap« fedezte, még pedig 20 koronás segélyben részesültek: József Kálmán III. oszt., Benkő Árpád, Enyedi Frigyes, Farkas Imre IV. oszt., Bomhér Gyula V. oszt., Péter Áron VI. oszt. és Nagy Sándor VIII. oszt. tanulók. 10 koronás segélyben részesültek: Démetér Mózes I. oszt., Benedek Elek IV. oszt., és Benedek Ferencz V. oszt. tanulók. Az egész díjat megfizették: Orendi István és Schlosser Frigyes VI. oszt., Guist Márton VII. oszt. és Popovics János VIII. oszt. tanulók.

Iskolai ünnepélyek. A rendes iskolai ünnepélyeken kívül nagyobb szabásu ünnepélyt rendezett az intézet ifjúsága az »Önképzőkör« kezdeményezésére márczius 15-én, a tanári kar részvételével.

Tanulmányi kirándulás. A folyó tanév elején intézetünk élvezetes és tanulságos egynapos kirándulást rendezett, melyen 8 tanár vezetésével 44 tanuló vett részt. Szeptember hó 16-án reggel 5 órakor indultak kocsin *Homoródfürdő* felé, hová reggel 8 órakor érkeztek meg. A kies fekvésű, balzsamos, fenyves levegőjéért és kitünő vasas savanyú vizéért mind jobban és jobban látogatott, szépen fejlődő fürdő érdekességeit megszemlélve, Szentkeresztbányára mentek át. Itt megtekintették a Lánczky-féle vashámort s a közelben lévő *Lobogó* dus forrású vasas fürdőt és a felséges fenyve-

sek közt fekvő *Dobogó* nyaraló és fürdőhelyet. Innen folytatták utjokat a kirándulás végső célja, *Kiruly* fürdő felé. Utbaejtették a Riemer Gusztáv úr hargitaligeti ásványvizforrását és festékmalmát is, mely utóbbinak vezetője kitüntető előzékenységgel kalauzolta kirándulóinkat s tanulságos magyarázatokkal szolgált. A malom vendégszerető tulajdonosa, aki utólagosan értesült kirándulásunkról, sajnálkozását fejezte ki, amiért nem fogadhatott személyesen, de e helyen is biztosíthatjuk őt, hogy helyettese ezúttal is kiérdemelte azt a köszönetet és elismerést, mellyel az ott megfordult kirándulók mindenkor oly hálásan adóznak a malom vezetőségének. A telep különben lebilincseli érdeklődésünket. Technikai vonatkozásairól, láttnivalóiról, önkénytelenül átterelődik gondolatunk az ilyen vállalatok közgazdasági jelentőségére is. Ime, századunk haladásának szelleme az ős Hargita rengetegeibe is belopja a kultura magvait. Ime, távol minden modern formalmi uttól, Magyarországunknak egy életképes ipari telepe, mely rövid fennállása óta a világpiacon értékessé, keresetté tette az azelőtt észrevétlenül, holt tőkétül, feldolgozatlanul heverő természeti kincset: a limonit tartalmú anyagot. Ez a példa is bizalommal tölthet el, hazánk szebb reményekkel teljes gazdasági jövődjéje iránt. — Innen kristályvizü patakocskák mentén, ősfenyvesek koszorúta bércek között, Kiruly-nak tartottak. A változatos útnak, mely részleteiben is sok látni valót kínált s mely a meglepően érdekes Kossuth-szikla mellett vezetett el, összbenyomása is nagyszerű volt. Maga a szerény kinézésű kirulyi fürdőtelep most természetesen kihalt volt, de páratlan fekvése, vadregényes fenyvesei így, az ünnepélyes csöndben még inkább megkapják a szemlélőt s akaratlanul is, fülünkbe cseng Petőfi paradoxona: »Óh természet!... Mentül inkább hallgatsz, annál többet, annál szebbet mondasz«.

Estére hajlott az idő, mikor a karaván vissza felé indult s késő este érkezett haza. Tanulóink dicséretére szolgál, hogy az egész kirándulás folyamán élénk érdeklődést tanúsítottak a szakszerű magyarázatok és természeti ritkaságok, szépségek iránt. A hangulat mindvégig lelkes volt. Néha fia-

tal szívükből teljes erővel tört ki a természet rajongó szeretete s ilyenkor vidám dalba szakadt lelkük, de a jókedv az illem korlátain túl nem csapott. Tanárok és tanítványok azal a kivánsággal zárták le a kirándulás kedves emlékeit s tanulságait, hogy az ehhez hasonló kirándulás tervét, mindig hálásan és szívesen fogadják.

Tandíjmentesség.

Osztály	Egész éven át tandíjmentes volt	Az egész tandíjat megfizette	Kimaradt s így tandíjat csak részben megfizette			Tandíjmentes volt			
			csak az I. negyedévi tandíjat	csak az I., II. negyedévi tandíjat	csak az I., II., III. negyedévi tandíjat	az I. félévben		a II. félévben	
						egészmentes	félmentes	egészmentes	félmentes
I.	10	12	—	1	—	7	—	—	1
II.	5	12	—	1	1	—	1	2	—
III.	4	17	—	—	—	—	—	—	—
IV.	10	13	—	1	—	—	—	—	—
V.	4	9	—	—	—	2	—	—	—
VI.	1	10	—	—	—	—	—	—	—
VII.	3	11	—	—	—	—	—	—	—
VIII.	3	7	—	—	—	—	—	1	—
Össz.	40	91	—	3	1	9	1	3	1

A tanév folyamán a következő fontosabb rendeletek érkeztek :

755. főig. sz. 76293. m. sz. Harsia Jusztinián r. tanár II. ötödéves pótléka utalványoztatik.

805. főig. sz. 76294. m. sz. A kisegítő fűtőszolga díjazása 240 koronára emeltetik.

797. főig. sz. 79653. m. sz. Nosz Gusztáv r. tanár áthelyeztetik a nagyváradai m. kir. állami főreáliskolához.

797. főig. sz. 78934. m. sz. Sima Dezső r. tanár áthelyeztetik az aradi kir. kath. főgimnáziumhoz.

811. főig. sz. 78015. m. sz. Hartmann János, nagyváradai m. kir. állami főreáliskolai h. tanár az intézethez rendes tanárrá nevezetik ki.

830. főig. sz. 78935. m. sz. Pála Jenő, aradi kir. kath. főgimnáziumi h. tanár az intézethez rendes tanárrá nevezetik ki.

857. főig. sz. Barabás Jenő r. tanár a tordai m. kir. állami főgimnáziumhoz helyeztetik át.

842. főig. sz. Megengedi, hogy Pál Zsigmond honvédhadapródiskolát végzett növendék az 1908—09. tanév elején érettségi vizsgálatot tehessen.

850. főig. sz. 84985. m. sz. Dr. Imreh Domokos, iskoro- orvos és egészség-tanár az 1907—08. tanévre 400 korona jutalomdíjat kap.

866. főig. sz. 82300. m. sz. Radó Simon r. tanár a temesvári m. kir. állami főreáliskolához helyeztetik át.

867. főig. sz. 85872. m. sz. A tanszerek beszerzéséről szerkesztendő számadásokhoz csakis az orsz. paedagogia. könyvtár és tanszermuzeum elnöksége által láttamozott nyugták csatolhatók.

868. főig. sz. 86337. m. sz. Dénes Ferencz okl. tanár-jelölt az 1908—09. iskolai évre helyettes tanáru- l alkalmaztatik.

884. főig. sz. 86219. m. sz. Friedländer Jakab okl. tanár-jelölt az 1908—09. iskolai évre helyettes tanáru- l alkalmaztatik.

909. főig. sz. 9410. m. sz. Szabados Gyula helyettes tanár és internátusi felügyelő folytatólagosan az 1908—09. iskolai évre is alkalmaztatik.

910. főig. sz. 9410. m. sz. Balázs Sándor helyettes tanár folytatólagosan az 1908—09. iskolai évre is alkalmaztatik.

919. főig. sz. 9537. m. sz. Az iskola bejárója melletti puszta telkek megszerzése kimondatik.

923. főig. sz. 99258. m. sz. A tanulók erkölcsi és szellemi fejlődése elősegítése céljából elrendeltetik, hogy az osztályfőnökök a szülőkkel meghatározott időben és helyen eszmét cseréljenek.

1329. főig. sz. 117448. m. sz. Az iskolaszolgák 1908. január 1-től számítólág évi 60 korona ruhaátalányt kapnak.

1352. főig. sz. 119636. m. sz. Wirker Ernő személyi pótléka 1908. okt. 1-től 500 koronára emeltetett.

1395. főig. sz. 114453. m. sz. Dobó Zoltánnak az 1908/09. tanévben teljesítendő ének- és zenetanításért 200 korona jutalomdíj utalványoztatik.

89. főig. sz. 4285. m. sz. Hlatky M. rendes tanár a VII. fiz. osztály III. fokozatába neveztetett ki.

104. főig. sz. 153311/1908. m. sz. Jakab P. Dávid izr. hitoktató 300 kor. jutalomdíjat kap.

112. főig. sz. 152165. m. sz. Vári Albert, unitárius lelkész, hitoktató 200 kor. jutalomdíjat kap.

34. főig. sz. 148762. m. sz. A latinból vagy görög nyelvből kiegészítő vizsgálatra jelentkező reáliskolai tanulók nevei azonnal közlendők azon intézet igazgatóságával, melynél az érettségi vizsgálatot letették.

91. főig. sz. 154201. m. sz. A tanulók erkölcsi nevelését ellenőrző eljárásra vonatkozó rendelkezés.

221 főig. sz. 16563. m. sz. Wirker Ernő r. tanár a nagyvárad m. kir. állami főreáliskolához helyeztetik át.

256. főig. sz. 10146. m. sz. Boj Sándor, alsóboldogfalvi gör. kel. lelkész az 1907/08. tanév elején teljesített hitoktatói foglalkozásáért 80 kor. jutalmat kap.

275. főig. sz. 21605. m. sz. Nirschy Zoltán IV. oszt. tan. hátrálékos internátusi díja elengedtetik.

278. főig. sz. 21873. m. sz. Balázs Sándor helybeli helyettes tanár és Szabó Dezső dr. nagyvárad m. kir. állami főreáliskolai helyettes tanár az intézethez rendes tanárokká neveztetnek ki.

344. főig. sz. 25609. m. sz. Az iskolai értesítőben közölt értekezések miniszteri engedély nélkül nem díjazhatók.

365. főig. sz. 11875. m. sz. Dobay Ferenc II. o. t. az 1908/09. iskolai év kezdetétől az erdélyi róm. kath. vallású, szegénysorsú és jeles előmenetelű középiskolai tanulók részére rendszeresített erdélyi kincstári 120 K.-ás ösztöndíjat kapott.

361. főig. sz. 24562. m. sz. A felsőbb leányiskolai növendékek átlépésénél a felvételi vizsgálatnál ugyanazon eljárás követendő, mint a polgári iskolai tanulóknál.

450. főig. sz. 42767. m. sz. Séra Kálmán r. tanár I. ötödéves pótléka utalványoztatik.

494. főig. sz. 51090. m. sz. Az érettségi vizsgálatokon való elnöklésre Homor István, szegedi főreálisk. igazgató neveztetik ki.

504. főig. sz. 302. m. eln. sz. A tanulóknak nagyszűnidei kirándulásokra csak nagy körültekintéssel és megszorítással adhatók ajánlatok.

47439. m. kir. honvédelmi m. sz. A lövőversenyen kiosztandó jutalmakra 50 koronát küld.

516. főig. sz. 53318. m. sz. Az 1908—1909. tanévi hivatalos látogatás felmerült akadályok miatt elmarad.

ii.

Személyzet.

A) Tanári kar.

Dr. Solymossy Lajos, igazgató, tanít 33 év óta. A szé-kelyudvarhelyi ref. egyházközség főgondnoka. Az orsz. középisk. tanáregyesület szé-kelyudvarhelyi körének elnöke. A váro-si közegészségügyi bizottságnak, a népmivelési egyesületnek elnöke; az Emke. udvarhelymegyei és városi választmányának titkára; városi és törvényhatósági bizottsági tag.

Tanított kémiát a V. osztályban, heti 3 órán

Balázs Sándor, r. tanár, tanít 4 év óta. Tanította a magyart az V., a latin nyelvet az V—VIII. osztályban, heti 16 órán.

Biró István, r. tanár, tanít 6 év óta. A IV. oszt. főnöke. Az önképzőkör vezetője. Az orsz. középisk. tanáregyesület szé-kelyudvarhelyi ker. körének, valamint az udvarhelyvármegyei népnevelési egyesületnek titkára.

Tanított magyar nyelvet a III., IV. és VI., német nyelvet a IV. és VIII., történelmet a III. osztályban, heti 16 órán.

Dénes Fereuc, h. tanár, tanít 8 év óta. Az V. oszt. főnöke. Az ifjusági könyvtár alsó csoportjának őre. A Természettudományi Társulat tagja. Tanította a számtant a II., III., V. osztályban; a rajz. geometriát a II. osztályban.

Dózsa Jakab, r. tanár, tanít 22 év óta. A VII. oszt. főnöke. Tandijkezelő. Az orsz. középisk. tanáregyesület és a math. és fizikai társulat tagja; iskolaszéki és iparisk. bizottsági tag. A szé-kelyudvarhelyi statusquo izr. hitközség elnöke.

Az Emke udvarhelymegyei és városi választmányának pénztárosa. Az udvarhelymegyei muzeumegyesület könyvtárosa. Az iskolán kívül tanított heti 6 órán a városi alsófoku kereskedelmi iskolában.

Tanított mennyiségtant a II., VI. és VIII., ábr. geometriát a VI. és VIII. osztályban, heti 16 órán.

Friedländer Jakab, h. tanár, tanit 1 év óta. A segélyző könyvtár kezelője. A geometriai szertár őre.

Tanított mennyiségtant a IV. és VI., rajzoló- és ábrázoló geometriát a III., IV. és VI. osztályban, heti 15 órán.

Hann Károly, r. tanár, nyugdíjban.

Harsia Jusztinián, r. tanár, tanit 12 év óta. A II. osztály főnöke. A történelem-, földrajzi szertár őre.

Tanított magyar és német nyelvet a II., német nyelvet és történelmet a VI. osztályban, heti 15 órán.

Hartmann János, r. tanár, tanit 7 év óta. Az I. osztály főnöke; a tanári könyvtár őre.

Hlatky Miklós, r. tanár, tanit 38 év óta. A fizikai szertár őre, a meteor. észl. vezetője. Az áll. polg. leányiskola gondnokságának, a városi és törvényhatósági képviselőtestületnek tagja; a városi közbirtokosság, az udvarhelymegyei népnevelési egyesület elnöke; a Kaszinó választmányának tagja; a zálogkölcson-intézet és betéti pénztár igazgatóságának, a természettudományi társulat, az orsz. középisk. tanár-egyesület, a math. és fizikai társulat tagja. Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület titkára.

Tanított természettant a III., IV., VII. és VIII. osztályban, heti 12 órán.

Molnár Károly, r. tanár, nyugdíjban.

Pálló Jenő, r. tanár, tanit 3 év óta. A szabadkézi rajzszertár őre.

Tanított rajzoló geometriát az I. osztályban, szépírást a II. osztályban és szabadkézi rajzot a III—VIII. osztályokban, heti 17 órán.

Séra Kálmán, r. tanár, tanit 9 év óta. A VIII. osztály főnöke. Az ifj. könyvtár őre. Az udvarhelymegyei muzeumegyesület jegyzője.

Tanított magyar nyelvet a VIII., francia nyelvet az V., VI. és VIII. osztályban, heti 16 órán.

Szarvas Arnold, r. tanár, tanít 6 év óta. A VI. osztály főnöke. A természetrajzi szertár őre. A tanári tanácskozmányok jegyzője.

Tanított természetrajzot az I., II., V. és VI., kémiát a VI., földrajzot az I. osztályokban, heti 16 órán.

Tompa Árpád, r. tanár, tanít 25 év óta. Törvényhatósági bizottsági tag.

Tanított történelmet a IV., V., VII. és VIII., és bölcseletet a VIII. osztályban, heti 14 órán.

Wirker Ernő, r. tanár, tanít 9 év óta. A III. osztály főnöke.

Tanított francia és német nyelvet a III., francia és német nyelvet a VII. osztályban, németet az V. osztályban, heti 16 órán.

Ferencz Tivadar, internátusi felügyelő; tanított francia nyelvet a IV. osztályban, heti 5 órán.

Szabados Gyula, h. tanár, internátusi felügyelő; tanított földrajzot a II. és III., kémiát a VII. osztályban, heti 7 órán.

Dobó Zoltán, torna-tanító, tanít 4 év óta. Tanította a tornát az I—VIII. osztályban, heti 16 órán. Vezette az őszi és tavaszi hónapokban a játékdélutánokat, heti 4 órán; tanította az éneket és zenét heti 7 órán.

Dr. Imreh Domokos, iskola-orvos, az egészségtan tanára, tanít 5 év óta. Udvarhelyvármegye közkörházának igazgató-főorvosa.

Tanította az egészségtant a VIII. osztályban, heti 2 órán.

B) Hitoktatók.

Váry Albert, helyb. unitárius lelkész, tanította a hittant az unitárius vallásuaknak, heti 4 órán.

Ganea János, nagygalambfalvi gör. k. lelkész; a tanév vége felé tanította a gör. kel. vallásuaknak a hittant, heti 1 órán.

Jakab P. Dániel, izr. hitoktató, tanította az izr. vallásuaknak a hittant, heti 6 órán.

C) *Szolgák.*

Korodi István, rendes szolga és kapus.

Kiss István, rendes szolga.

A téli hónapokra külön kiegészítő fűtő-szolga alkalmaztatik.

III.

Bevégzett tananyag.

I. osztály.

Osztályfőnök: *Hartmann János.*

Magyar nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Balogh Péter «Magyar olvasókönyv és Magyar nyelvtan» I. rész. Prózai olvasmányok: Hunor és Magyar. Attila, Isten ostora. Aquileja ostroma. Attila és Leó pápa. Lakoma Attilánál. Attila halála. Álmos. A honfoglalás. A fehér ló mondája. Zalán futása. Botond bárdja. A magyarok megtérése. Az első magyar király. Szent István halála. Korona és kard. Heracles. Phrixos és Helle. Theseus. Helena elrablása. Trója eljoglálása. Odysseus és Polyphemos. Költemények: Szent László. Árpád sirja. Szüleimhez. Füstbe ment terv. Fekete kenyér. Anyám tyukja. A mi házunk. Éji látogatás. Három fiu.

Ĉsatadal. Hadnagy uram. Szülőföldem szép határa. Ezek könyv nélkül. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat.

Hartmann János.

Német nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Schuster Alfréd «Német nyelvtan» I. rész. Prózai olvasmányok: Die Schule. Der Unterricht und die Schüler. Unsere Wohnung. Der Hof. Der Garten. Das Dorf. Die Woche. Der Monat. Das Jahr. Die Familie. Der Winter. Unsere Haustiere. Die Stadt. Die beiden Ziegen. Költőiek: Der Garten. Die Glocke. Rätsel. Wie reich das Kind ist. Sprichwörter. Die Einkehr. Drei Paare und einer. Der betrogene Teufel. Ezek könyv nélkül. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat. *Hartmann János.*

Földrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Lasz Samu »Földrajz« a gimnáziumok és reáliskolák I. osztálya számára. Földrajzi alapfogalmak. térképolvasás. Magyarország részletes leírása. *Szarvas Arnold.*

Természetrajz, heti 2 óra. Tankönyv: Paszlavszky »Kis Természetrajz« I. rész. Őszi időszakban: a gyümölcsfajok. Téli időszakban: fenyők. Tavaszi időszakban: virágos növények. Mindhárom időszakban 23 emlős, tekintettel az életmód által előidézett szervezeti átalakulásokra. Növénygyűjtés. *Szarvas Arnold.*

Számtan, heti 4 óra. Tankönyv: Dr. Beke Manó »Szám-tan« I. rész. Számolás. Tizes számrendszer. Római számok. A négy művelet egész számokkal. Időszámítás. Métermértékek. Tizedes törtek. Közönséges törtek. Törzs- és összetett számok. A számok oszthatósága. A legnagyobb közös osztó és a legkisebb közös többszörös. Törtekkel való műveletek. Havonként egy iskolai dolgozat. *Dózsa Jakab.*

Rajzoló geometria, Szuppán—Szirtes, »Planimetriai alak-tan.« Alapfogalmak: Az egyenesek helyzete, a hosszúság mérése, alpműveletek a távolságokkal, párhuzamos és merőleges egyenesek. A szög és nemei. Idomok: háromszögek, négyszögek, sokszögek és a kör. — A tanult idomok ke-rületének és területének kiszámítása. Szimmetria, összeillő-ség és hasonlóság. Heti óraszám 4, melyből 2 óra az elő-

adott tantárgynak megfelelő diszítványok rajzolására fordítottatott.

Pálla Jenő.

Szépírás, heti 1 órán. Folyó írás. Hartmann János.

Torna, heti 1 óra. a) Szabadgyakorlatok: alap-, lépő-, terpesztett-, kereszt-, guggoló állás; törzshajlítások és fordítások 4 ütemig, összekötve súlyzókkal és fabotokkal is, azonkívül a svéd rendszerű szabadgyakorlatok. Kitartó és versenyfutás. b) Rendgyakorlatok: sorakozás, igazodás, fedezés, menet előre, oldalt és hátra, megállás, fejlődés rendek és kettős rendekbe, sorbontás. c) Szergyakorlatok: palánk, rács, bam, magasugrás, távolugrás, mélyugrás, rohamdeszka, lengő kötél, alacsony nyújtó, mászás póznán, látrák, gyűrű és körhintázás. d) Játékok: kifutó, kifogás, aki bírja, róta, körróta, künn a bárány, benn a farkas, üsd a harmadikat, tolvajos, kakasviadal, kötélhuzások.

Dobó Zoltán.

II. osztály.

Osztályfőnök: *Harsia Jusztinián*

Magyar nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Balogh Péter »Magyar olvasókönyv és magyar nyelvtan« II. rész. a) Prózai olvasmányok: A tatárjárás. Jön a tatár. A tatárok pusztulása. A nápolyi hadjárat. Az aversai gyilkosság. A törökök Európában. Hunyadi János. A várnai csata. A nándorfehérvári csata. Mátyás királlyá választása. Mátyás király jelleme. Dózsa György lázadása. A mohácsi vész. A marathoni csata. Xerxes hadi készülődése. A görögök hadi készülődései. A thermopylaei csata. Themistokles. A salamisi tengeri ütközet. A perzsa hadsereg megsemmisülése. A Balaton tava. A rianás. A homoródalmási barlang. b) Költemények: Kont. Hunyadi. Both bajnok özvegye. Székely katona dala. Katonaélet. Isten hozzád. A vándor fiu. Hymnus. A tihanyi visszhang. Szibinyáni Jank. A Tisza. Kőmives Kelemenné. Ezek könyv nélkül. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat.

Harsia Jusztinián.

Német nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Schuster Alfréd »Német nyelvtan« I. rész. Prózaolvasmányok: Die Woche, der Monat, das Jahr. Wie ich meinen Tag zubringe. Das Rotkehlchen. Seltsamer Spazierritt. Die Sonne und der Wind. Der Fuchs und die Katze. Die Kornähren. Der kluge Landmann und sein Pferd. Költemények: Morgenlied. Wie reich das Kind ist. Knabe und Hündchen. Frühlingszeit. Der alte Landmann an seinen Sohn. Die Riesen und die Zwerge. Schwert und Pflug. Wind und Sonne. Kinderspiele im Frühling. Rätsel. Ezek könyv nélkül. Kéthetenként egy írásbeli dolgozat.

Harsia Jusztinián.

Földrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Lasz Samu: »Földrajz a gymnasiumok számára«. II. kötet. Európa államai, a magyar birodalom kivételével és Ázsia. Térképvázlatok.

Szabados Gyula.

Természettudomány, heti 2 óra. Tankönyv: Paszlavszky »Kis természettudomány« II. rész. Emlősök, madarak, csúszómászók, kételtűek, halak és a fontosabb gerinctelenek biológiai tárgyalása. Virágos növények. Növény és rovargyűjtés.

Szarvas Arnold.

Számítás, heti 4 óra. Tankönyv: Dr. Beke Manó »Számítás«. Számolási rövidítések. A régi hazai mértékek és azoknak új mértékekre való átszámítása. Korlátolt pontosságú műveletek. Az arányosság. A hármasszabály. Az arányok és aránypárok. A százalékszámítás és alkalmazásai. Havonként egy iskolai dolgozat.

Dénes Ferenc.

Rajzoló geometria, heti 4 óra. Tankönyv: Szuppan—Szirtes »Rajzoló geometria« II. r. A kocka, hasáb, gúla, henger, kúp és gömb tulajdonságai, felszínük és köbtartalmuk kiszámítása. Az egyenes és síkok viszonylagos vonatkozásai a térben. Axonometrikus képek szerkesztése. Geometriai diszjunktív rajzolása.

Dénes Ferenc.

Szépírástudomány, heti 1 óra. Rondírás.

Pálla Jenő.

Torna, heti 3 óra. Ugyanaz, mint az I. osztályban.

Dobó Zoltán.

III. osztály.

Osztályfőnök: *Wirker Ernő.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyvek: Balogh Péter, »Magyar olvasókönyv« a középiskolák III. osztálya számára; Balogh Péter, »Rendszeres magyar nyelvtan« középiskolák III. osztálya számára. Olvasmányok: a) prózaiak: Az ország földarabolása. Budavár elfoglalása. Dobó István Egerben. A szigetvári vértanúk. Vallási harcok. Bocskay István. Bethlen Gábor. Zrinyi Ilona. A Wesselényi-féle összeesküvés. Tököly Imre. Munkács védelme. A száműzetésben. Budavár visszafoglalása. II. Rákóczy Ferenc fölkelése. b) költőiek: Szondi két apródja. Esztergom megvételéről. Távolból. Fiamnak. Rákóczyné. Szózat. Fohászkodás. A költeményeket könyv nélkül is tanultuk. Két hetenként 1—1 írásbeli dolgozat. Összesen 17.

Bíró István.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Schuster Alfréd »Német nyelvtan« III. rész. Olvasmányok: a) prózaiak: Der Bau des Hauses. Unsere Wohnung. Die Kunst jeden Tag glücklich zu sein. Der bekehrte Geizhals. Der Steinadler Bessere, weil es Zeit ist. Der Pilger. Der Schmied. Mut über Gut. Ein Geizhals. Sparsam ist nicht geizig. Verkehr u. Handel. Der Kaufmann und der Schiffer. b) költőiek: Das Vaterhaus. Rat des Vaters an seinen Sohn. Vertrauen auf Gott. Die traurige Geschichte vom dummen Hännschen. Mein Vaterland. Das Gewitter. In der Heimat. Das Riesenspielzeug. A költeményeket könyv nélkül is tanultuk. Kéthetenként 1 írásbeli dolgozat. Összesen 17.

Wirker Ernő.

Francia nyelv, heti 5 órában. Tankönyv: Bartos—Chovancsák »Francia nyelvtan és olvasókönyv« I. rész. Kiejtés, olvasás, alaktan elemei és az igék összetett alakjai. — Olvasmányok: La France. Énigme. Les capitales. L'année. La ville de Paris renversée. L'année, les mois et les jours. La famille. Entrée en classe. Le mauvais fils puni. Quand j'étais petit. L'année scolaire. Poids et mesures. Les monnaies. Les repas. Le petit paresseux. Le firmament. Le printemps. Billet de commande et Lettre de réclamation. Les

chemins de fer. La souris imprudente. Anecdotes. Les heures de classe. La division du temps. Le papillon et l'abeille. Les saisons. Rendszeres fordítási gyakorlatok magyarból franciára és franciából magyarra, élőszóval és írásban. Beszédgyakorlatok. — Havonként két iskolai dolgozat, eleinte tollbamondás után való írás, később egyes mondatok, végül összefüggő szöveg fordítása magyarból franciára. Összesen 17.

Wirker Ernő.

Földrajz, heti 2 órán. Tankönyv: Brózik Károly dr. Földrajz a gimnáziumok és reáliskolák II. és III. osztálya számára. (Lampel 1901.) Afrika, Amerika, Ausztrália körrajza, domborzata, vizei, éghajlata, termékei, népei, országai, városai. A sarkvidékek. Összefoglalás. Térképrajzolás.

Szabados Gyula.

Történelem, heti 2 óra. Tankönyv: Baróti—Csánki, »Magyarország története.« I. rész. 6 kiadás. — A magyar nemzet története. 1526-ig.

Tompa Árpád.

Természettan, heti 2 óra. Tankönyv: Természettan I. rész. Irták: Hankó Vilmos és Müller József. A test, anyag, tömeg, tűnemény. A testek általános és különös tulajdonságai, azok sulya, mozgása, egyensulya. A gépek. A mozgás akadályai. A cseppfolyós testek egyensuly törvényei. A levegő sulya és nyomása, az ezeken alapuló készülékek. A meleg hatása, a testek térfogata és halmaz állapotára; forrásai. A hang keletkezése, terjedése, visszaverődése. A világoosság terjedése az egynemű és különemű közegben. A szinszóródás. A nagyítók, messzelátók. A mágnesség előállítás, iránytű. Az elektromosság forrásai. Jó és rossz vezetők, megosztás, sűrítők. Az áram keletkezése, hatásai.

Hlatty Miklós.

Számtan, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Beke Manó »Szám-tan« III. rész. Összetett hármasszabályi feladatok megfejtése. Kamatszámítás. Váltók, értékpapírok, részvények értékszámítása. Az arányos osztás. Elegyítés. Hazai és idegen pénzekre vonatkozó általános tudnivalók. Arany és ezüst ötvények. Láncszabály. Havonként egy iskolai dolgozat.

Dénes Ferenc.

Rajzoló geometria, heti 2 óra. Tankönyv: Suppan—Szirtes: »Konstruktív planimetria«. A pont, az egyenes, a szög. Alapműveletek távolságokkal és szögekkel. A háromszögek, négyszögek és sokszögek tulajdonságai, fajai és szerkesztése. Arányosság. A tárgyalt szerkesztések rajzolása.

Friedländer Jakob.

Szabadkézi rajz. Egyenes, görbe és vegyes vonalú idomok alapján kézügyesítő és ecsetgyakorlatok, táblán való előrajzolás után. Szabad tervezetek, négyszög és téglalap térkitöltéssel, vázlatban, színes ceruzával. Testek rajzolása.

Pálla Jenő.

Torna, heti 2 óra *a)* Szabadgyakorlatokból az I. és II. oszt. gyakorlatain kívül: szökdelések, támadó és védő állások, támaszfekvések, birkozó és társasgyakorlatok 8 ütemig. Kitartó futás 5—10 percig. *b)* Rendgyakorlatok. Az előző osztályokén kívül: rendekbe fejlődés és szakadozás. *c)* Szergyakorlatok. Az I—II. oszt. anyagán kívül: kötélmászás, korlát, nyújtó, bak- és lóugrások. *d)* Játékok: Üsd a harmadikat. Kifutó. Körróta. Fülelabda.

Dobó Zoltán.

IV. osztály.

Osztályfőnök: *Biró István.*

Magyar nyelv. Kézi könyvek: Négyessy László: »Stiliztika« és Lehr Albert »Arany Toldija.« Elmélet: A nyelvkincs és nyelvhasználat. A stílus fő követelményei, nemei és tulajdonságai. — A hangsúlyos és időmértékes verselés. — Ügyiratok. — Olvasmányok: A haragról. A farkasról és a daruról. Az oroszlánról és egérről. Az oroszlánról és rókáról. A lóról és számárról. Egy lóról, szarvasról és vadászról. A macskáról és rókáról. A keselyüről és hollóról. Négy ökréről és egy oroszlánról. Vigyázni kell az ördög mesterségére. A teknősbéka és a skorpió. A vadász, a párduc és a róka. A remete. Osiris és a rab király. A nyúl, a farkas és a róka. A lúd, a kánya és a róka. A bujdosók Rodostóban. A magyar ház. A magyar faj. A nagy lélek. Jó lélek. Szép lélek. Nagy lélek. Költemények: A hű kutyáról (Greguss Ágosttól).

Az erdei lak (Tompai Mihálytól). Az erdei lak (Petőfi Sándortól). A közelítő tél. (Berzsenyi Dánieltől). Zsugori uram (Csokonai Vitéz Mihálytól). Pató Pál úr (Petőfi Sándortól). Toldiból 1—12 ének. Mátyás Diák. (Vigjáték egy felvonásban. Kisfaludy Károlytól). Magánolvasmányok : Kisfaludy Károly vig elbeszélései és Kisfaludy Sándor regéi. Kéthetenként írásbeli dolgozat.

Biró István.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv : Schuster Alfréd : Német nyelvtan, III. rész és Orosz Alajos : Német stílusgyakorlatok. Olvasmányok : a) prózaiak : Die geographische Gestaltung Ungarns ; Budapest ; Die Donau. Die ungarische Literale. Matthias Corvinus. b) Költőiek : Krimhilde. Das Grab in Busento. Lützows wilde Jagd. Das Schloss Boncourt. Der Glockenguss zu Bresslau. Der Sänger. Alexander Petőfi. A költemények könyv nélkül tanultattak. Kéthetenként egy-egy írásbeli dolgozat. Összesen 17.

Biró István.

Francia nyelv, heti 5 óra. Tankönyv : Bartos—Chovancsák, »Francia nyelvtan és olvasókönyv« II. rész. — Visszaható-, személytelen- és szenvedő igék ragozása. A rendhagyó igék. A főnévi igenév használatáról. III. osztály tananyagának ismétlése. Prózai olvasmányok : Le bon remède. Le veillard. La chute des corps. Histoire d'une pièce d'or. Lettres 1., 2., 3., L'empereur et l'abbé. La souris de la ville et la souris des champs. Le vieux mendiant. S a könyvnek a nyelvtan begyakorlására szolgáló kisebb olvasmányai. Költői olvasmányok : Le loup et l'agneau. La feuille. Le droit chemin. La Fleur. En hiver. Après la bataille. Mon habit. A költői olvasmányok könyv nélkül. Kéthetenként egy iskolai dolgozat.

Ferencz Tivadar.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv : Baróti—Csánki Magyarország története. II. rész. A magyar nemzet története 1526—1867-ig. Magyarország politikai földrajza : Ausztria ; az Osztrák-magyar monarchia.

Balázs Sándor.

Természettan, heti 2 óra. Tankönyv : »Természettan« II. r. Irták : Hankó Vilmos és Müller József. — Világrészek, szigetek, oceanok. A föld vízszintes és függélyes tagozatá-

A szárazföld vizei. A föld légköre, összetétele, a víz alkatrészei; az égés; a kén; a szén. A légkör melege. A föld belső melege s annak hatásai. A föld alakja, méretei, mozgásai. Időszámítás. A hold, a nap, a naprendszer, álló csillagok.

Hlathy Miklós.

Mennyiségtan. heti 4 óra. Kézikönyv: Borosay Dávid, »Algebra, középiskolák számára.« Az algebra jelei. Positív és negatív számok. Összeadás, kivonás és szorzás egy- és több tagú mennyiségekkel. A hatvány. Kéttagú és többtagú mennyiségek s a közönséges számok második és harmadik hatványa. Egy és többtagú algebrai mennyiségek s a közönséges számok második és harmadik hatványa. Egy és többtagú algebrai mennyiségek osztása. Tényezőkre bontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. A négy művelet törtekkel. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. Arányok és aránylatok. Havonként egy iskolai dolgozat.

Friedländer Jakab.

Rajzoló geometria, heti 2 óra. Tankönyv: Szuppán—Szirtes: »Planimetriai szerkesztéstan.« A kör. Az elipszis, parabola és hiperbola szerkesztése. A húrok, átmérők, kapcsolt átmérők és érintők főtulajdonságai. Cikloisok, a körvolvens és csigavonalak szerkesztése. A rajzok anyagául a tárgyalt szerkesztések szolgálnak.

Friedländer Jakab.

Szabadkézi rajz, heti 2 óra. Egyes testek, majd testcsoportok vázolása, rajzolása és árnyékolása, továbbá tájképrajzolás künn a szabadban ceruzával.

Pálla Jenő.

Torna, heti 2 óra. Ugyanaz, mint a III. osztályban.

Dobó Zoltán.

V. osztály.

Osztályfőnök: *Dénes Ferencz.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Négyesy László, »Rhetorika«. -- Az irodalom fogalma, feladata és felosztása. Általános szerkezetten; inventio, dispositio és elocutio. Prózaí műfajok. A szónoki mű. — Iskolai olvasmányok: A

nándorfehérvári győzelem (Heltai). Hunyadi János (Salamon F.), Id. Weselényi M. báró (Kemény). Beszélgetés az istenségről, a szülők iránti szeretetről, a jó és a szép fogalmáról (Xenophon). Kossuth beszéde a nemzeti védelemről. Deák F. első felirati beszéde. Gyulai P. emlékbeszéde Arany J. fölött. Széchenyi István Hitelének bevezető és befejező része. Kölcsey F. Kazinczy felett tartott emlékbeszéde. Eötvös József Kőrösi Csoma Sándor felett tartott emlékbeszéde. Magánolvasmányok: Mikes Kelemen válogatott levelei. Arany J. Toldi estéje. Gyulai Pál emlékbeszédei. Béla király névtelen jegyzője. Arany: Toldi szerelme. Széchenyi István Hitel. Apor P. »Metamorphosis«. Jókai: Az új földesur. Emlézésre ki volt tűzve: a Paraenesis egyes részletei. Kossuth 1848. július 11-iki beszédének bevezető része. Gyulai: Arany és Petőfi. Havonként 1 írásbeli dolgozat.

Balázs Sándor.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv. Endrei Ákos, »Német olvasókönyv« III. rész. Prózai olvasmányok: Die drei Freunde; Graf Rudolf von Habsburg; Die Posaune des Gerichts; Der Seiler von Fürfeld; Der Löwe; Maria Theresia; Schillers Knabenjahre; Der kluge Sultan; Die Hunnen im Kloster Reichenau. Költemények: Die Grenadiere; Der Ring des Polykrates; Der Sänger; Der Zauberlehrling; Der Fischer; Heideröslein; Der Taucher. Du bist wie eine Blume. Alexander Petőfi; Magánolvasmány: Wilhelm Tell (Schiller.)

Wirker Ernő.

Francia nyelv, heti 4 óra. Tankönyv: Klimó—Bartos, »Rendszeres francia nyelvtan, olvasó és gyakorlókönyv« I. rész. A nyelvtan rendszeres ismertetése — franciául. Olvasmányok: Prózaiak: Louis XVI. Jeanne d'Arc. Le règne de Henri IV. Une bonne résolution. Caractères de la civilisation du moyen âge. Le drapeau. Duguesclin. Un plane de vie. Trêve de Dieu. Les animaux sauvages. La foire. Retour dans la patrie. Nagyobb olvasmányok: La France, Agriculture de la France. Paris. La langue française. Le paysan et l'avocat. Ordre et économie. L'or. La France industrielle. La Chanson de Roland. Versek: L'été. Dimanche matin. Les

oiseaux. Les souvenirs du peuple. Le Magyar. Le grillon. Après la bataille. Le savetier et le financier. A versek könyv nélkül. Havonként két iskolai dolgozat.

Séra Kálmán.

Történet, heti 3 óra. Tankönyv : Varga Ottó : »Világtörténet« I. köt. 4. kiadás 1902. Az ó-kor története a nyugat-római császárság bukásáig (476), a földrajzi ismeretek ébrentartása mellett.

Harsán Jusztinian.

Természetrajz, heti 3 óra. Tankönyv ; Növénytan a reáliskolák ötödik osztálya számára. Irta : Dr. Szerényi Hugó. — Segédkönyv : »Növényhatározó«, írta : dr. Simonkai Lajos. — 11 növényfaj leírása alkalmával a külső tagoltság. — A növények szervei. A növények belső szervezete, életjelenségei. — Linné rendszere és a természetes rendszer. Növénygyűjtés.

Szarvas Arnold.

Chemia, heti 3 óra. Tankönyv : Dr. Reichenhaller Kálmán, »Anorganikus Chemia és Mineralogia« I. rész. — Chemiai és fizikai jelenségek és lényegük. A víz és alkotórészei. A levegő. A testek anyagi megváltozása a levegő és oxigén által. Oxidacio és redukció. Hidrogén, oxigén, chlor és kén, a két utóbbinak hidrogén és oxigén vegyületei. Az »elem« fogalma, elnevezése és jelzése. Az állandó súlyviszonyok törvénye. A gáz halmazállapotú elemek és vegyületek térfogati viszonya, gőzsűrűség. Atom-elmélet. A súly meghatározása. Chemiai egyenletek. Vegyértékűség. Nehány fontosabb fém elem tárgyalása. Kémia rokonság. Oxidok, sulfidok, chloridok. Hidratok, basisok és savak. Sók és képződésmódjuk, elnevezésük. A sók bontása. Alkotórész és gyök. Egyenértékűség. Ásványok. Az ásványok fizikai tulajdonságai, minők : fajsúly, keménység stb. Alaktan és az ásványok alaktani tulajdonságai. Kristály rendszerek.

Dr. Solymossy Lajos.

Mennyiségtan, heti 5 óra. Kézikönyv : Borosay »Algebra a középiskolák számára« és Dr. Wagner Alajos »Geometria«. a) Algebra : A múlt év tananyagának ismétlése után az elsőfokú egyenletrendszer. Gyökvonás. Többtaguak és közösleges számok második és harmadik gyöke. A másodfokú

egyenletek megoldása. Számolási műveletek gyökmennyiségekkel. Irrationalis egyenletek megoldása. *b) Geometria:* Az egész planimetria a körtan kivételével. A stereometriából: az egyenesek és síkok egymáshoz való helyzete; a lapszög és testszöglet. *Dénes Ferencz.*

Szabadkézi rajz, heti 2 óra. Testek és csoportok vázolója, rajzolója és árnyékolása, különböző helyzetből és a horizont változtatásával. Tájképrajzolás természet után, előbb ceruzával, később egyszerű aquarellben. Az egyiptomi, assyr, görög, római műemlékek magyarázata. *Pálla Jenő.*

Torna, heti 2 óra. *a) Szabadgyakorlatok.* Az alsó osztályok gyakorlatainak összetételei kézi szerekkel. Buzogánygyakorlatok. Kitartó futás 5—10 percig. *b) Rendgyakorlatok.* Az I—IV. osztályban tanultakon kívül: menetelés közben fordulatok. *c) Szergyakorlatok.* Az alsóbb osztályok szerein kívül: súlydobás, súlyemelés, rúdugrás. *d) Játékok:* Fülslabda. Rugólabda. *Dobó Zoltán.*

VI. osztály.

Osztályfőnök: *Szarvas Arnold.*

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Négyesy László »Poetika olvasmányokkal.« A verstan áttekintése. Aesthetikai alapfogalmak. A költészet a művészetek között. A művészetek rendszere. A költészet felosztása. Az epikai költészet, különösen tekintettel a világirodalom nevezetesebb eposzaira. Eszme és alak. A szép. Lyrai költészet, tekintettel a magyar lyrára. Drámai költészet. Iskolai olvasmányok: Szilágyi és Hajmási László; Kádár Kata; V. László; A walesi bárdok; Zrinyi dala; Kis gyermek halálára. Szeptember végén; Tornácomon. Epigrammák; Az én osztályrészem. Magánolvasmányok: Coriolanus; Bánk Bán, Dorottya; A két szomszédvár; Egy jelesebb magyar regény. Csalódások. A nagyobb eposzok. Havonként egy dolgozat. *Biró István.*

Német nyelv, heti 2 óra. Tankönyvek: Endrei Ákos Német Olvasókönyv III. rész és Orosz A. »Német stylus gyakorlatok.« Olvasmányok: a) prózaiak: Der treue Knecht.

Das Haus Gruit van Steen. Der geheilte Patient. Geschichte des Doctor Faustus. *b)* költőiek: Mignon. Die Bürgschaft. Des Sängers Fluch. Das Lied des Harfenspielers. Die Träne. Frühlingslied. Die Kraniche des Ibycus. Der Taucher. Das Glück von Edenhall. Der Ring des Polycrates. Der Pilgrim von St. Just. Ständchen. An meine Mutter. Du bist wie eine Blume. Abschied. Magán olvasmányok: Goethes und Schillers bekanntere Balladen és die Jungfrau von Orleans. — Havonként egy írásbeli dolgozat, összesen: 9.

Harsia Jusztinián.

Francia nyelv, heti 3 órában. Tankönyv: Klimó Mihály és Bartos Fülöp II. rész. A nyelvtan rendszeres ismétlése, — francia nyelven. — Olvasmányok: Le siège de Berlin. Education des chevaliers. La fabrication du sucre. L'homme. Le chemin de fer. La poste, le télégraphe, le téléphone. Lettres de Mme. de Sévigné (I. II. IV.) Költemények: Les Hirondelles. Le soulier de Corneille. La cloche. Mort de Jeanne d'Arc. Le tailleur et la fée. Moisson d'épées. Két-hetenként egy iskolai dolgozat. Összesen 16.

Séra Kálmán.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv: Varga Ottó, »Világtörténelem« II. k. A középkor története a nyugat-római birodalom bukásától. Az újkor története a westphali békéig.

Harsia Jusztinián.

Természetrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Paszlaszky, »Az állattan kézikönyve.« Állati sejtek, szövetek (mikroszkop) szervek, kapcsolatosan az életműködésükkel. Szellemi tevékenység, szaporodás, fejlődés. Az állatok rendszeres áttekintése az életmunkásság és a szervek közt levő viszony folytonos kiemelése mellett.

Szarvas Arnold.

Chemia, heti 2 óra. Tankönyv ugyanaz mint az V. oszt. II. rész. Az elemek osztályozása. A nemfémes és fém elemek, ipari tekintetben fontosabb vegyületeik. Felismerésük. Az ásványok kémiai átváltozásai. — *Földtan*: A föld keletkezése. Kőzetek. A föld felületének megváltozása s a változásokat előidéző tényezők. A föld saját melege, vulkánosság. A föld kora, kővületek és jelentőségük.

Szarvas Arnold.

Mennyiségtan, heti 4 óra. Tankönyvek: Borosay Dávid »Algebra« a középiskolák számára a Mocnik—Klamarik — Wagner »Geometria« a) Algebra: Negatív és tört kitevőjű hatvány- és gyökmennyiségek. Számrendszerek. A logaritmusok. A kitevős és logaritmusos egyenletek. A számtani és véges mértani haladványok. b) Geometria: Körtan. Goniometria. A derékszögű és ferdeszögű háromszögek megoldása. Havonként egy iskolai dolgozat.

Friedländer Jakab.

Ábrázoló geometria. heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Klug Lipót: Ábrázoló geometria. A pont, az egyenes és a sík ábrázolása. Egymásra merőleges egyenesek és síkok ábrázolása. Távolságok szerkesztése és ezekkel kapcsolatos feladatok. Árnyékszerkesztések. A tárgyalt feladatok rajzolása.

Friedländer Jakab.

Szabadkézi rajz. Edények, madarak, csendélet-csoportok rajzolása és festése egyszínű aquarellben. Kirándulások a szabadba és ott tájképfestés egy színnel, rajzolás a vázlatkönyvbe. A tanterem egyes részeinek festése. Az ókeresztény, román és csúcsives stíl ismertetése és több műemlék reproductiójának bemutatása, különös tekintettel az építészetre.

Pälla Jenő.

Torna, heti 2 óra. Tananyag, mint az V. osztályban.

Dobó Zoltán.

VII. osztály.

Osztályfőnök: *Dózsa Jakab.*

Magyar nyelv és irodalom, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Váczy János, »A magyar irodalom története« 1. k. — A legrégebb kortól Kisfaludy Károlyig. Az egyes korok jellemzése. Behatóbb fejtegetések tárgyai voltak: Halotti beszéd. Ének Pannonia megvételéről. Balassa Bálint, Pázmány Péter, Tinódi S., Zrinyi M., Gyöngyösi J., Z. Mikes K., Faludi F., Amadé L., Besseney Gy., Révai M., Versegly F., Virág B., Dugonics A., Gvadányi J., Kármán J., Csokonai V. M.,

Kisfaludy S., Kazinczy F., Nyelvujtás, Berzsenyi D., Kölcsey F. Az egész tananyag méltatása nyelvészeti, esztetikai és irodalomtörténeti szempontból. — Kötelező magánolvasmányok: Tinódi. Zrinyiász. Murányi Vénus. Törökországi levelek. Agis tragoediája. Philosophus. Egy falusi nótárius budai utazása. Ludas Matyi. Dorottya. Fanni hagyományai. Kisfaludy S. regéi. Pázmány Kalauzának részlete. Kölcsey két kritikája. — Könyvnelkül tanultak: Halotti beszéd. Virágének. Horváth András: Az átokról. Baróti Szabó D: Egy ledült diófához. Lilla. (Verseghy), Pesti gyermekek utcai éneke. Boldogtalan vagyok . . . In laudem confiniorum (Ballassa). Magánossághoz (Csokonai). Kisfaludy S.: Késérgő Szerelem (1. 7. 27. 48. dal). Boldog szerelem (35. dal). A magyarokhoz (Berzsenyi). Zrinyi dala (Kölcsey).

Hartmann János.

Német nyelv, Heti 2 óra. Kézi könyv: Hirn Lajos és Paulay Ödön »Német irodalmi Olvasókönyv« I. kötet. Olvasmányok: Der Wahlstreit; Aus dem Messias; Der gerettete Jüngling; Der Cid; Die Fabel der drei Ringe; Sinngedichte; Nibelungenlied; Gudrun; Parzival; Oberon; Minna von Barnhelm; Nathan der Weise. Havonként 1 írásbeli dolgozat. Összesen 9.

Wirker Ernő.

Francia nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Theisz Gyula, »Francia olvasó és gyakorlókönyv« III. rész. Olvasmányok: a) Nagyobb olvasmányok: Daudet, Le petit Chose. b) Kisebb olvasmányok: a tankönyvnek a XVII. század szerzőinek műveiből vett szemelvényei. Malherbe. L'hôtel de Rambouillet. Les Précieuses. Port-Royal. Pascal. Corneille, Racine, Molière. Boileau. A XVIII. század irodalmának áttekintése. Motesquieu, Voltaire, Rousseau. Könyvnelkül: Corneille, Racine, Molière, Voltaire Rousseau életrajza és irodalmi szereplése. Versek: Consolation à M. du Perrier. Le Savetier et le financier. La jeune captive. A mes amis. — Havonként egy iskolai dolgozat.

Wirker Ernő.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv: Varga Ottó, »Világtörténelem« III. k. Az új és legújabb kor története napjainkig. Európa államainak, valamint az Egyesült államok politikai földrajzának ismertetése.

Tompá Árpád.

Chemia, heti 2 óra. Tankönyv : Dr. Reichenhaller Kálmán, »Organikus Chemia«. A szénvegyületekről általában. A telített és telítetlen szénhidrogenek sorozatai. A szénhidrogenek származékai. Alkoholok, aldehidek és savak. Éterek. Ammóniaszármazékok. Glikosidok. Kámforfélék, gyanták; alkaloidok. Cyanvegyületek. Szénhidrátok. Festőanyagok. Protein anyagok. Égés. A növényi és állati szervezet összetétele és táplálkozása.

Szabados Gyula.

Természettan, heti 4 óra. Tankönyv : Fehér J., »Kísérleti természettan.« Az általános mozgástan, erőműtan. A szilárd, cseppfolyós és légnemű testek erőműtana. Hangtan. Fénytán.

Hlatky Miklós.

Memorizáció, heti 4 óra. Tankönyvek : Borosay Dávid, »Algebra középiskolák számára« és dr. Wagner Alajos »Geometria«. — a) *Algebra*: kamatos kamat és járadék-számítás. A végtelen geometriai sor. A másod, és felőbb fokú egyenletek. Az első fokú határozatlan egyenlet. A másodfokú függvény szélső értékei. Permutatiók, combinatiók, variatiók. Newton kéttagu tantétele. b) *Geometria*: A szabályos testek, a hasáb, gúla, henger, kúp, csonka kúp, a gömb és a gömb részei. A gömbi háromszögtan sinus és cosinus tétele és alkalmazása. Havonkint egy iskolai dolgozat.

Dózsa Jakab.

Ábrázoló geometria, heti 3 óra. Kézikönyv : Dr. Klug Lipót, »Ábrázoló geometria«. Egyenesek és síkok képsík-szögei. A sík forgatása. Forgatás a képsíkra merőleges tengely körül. Új képsíkok. Síklapu testek ábrázolása, árnyékolása és síkmetszései. A tárgyalt feladatok rajzolása.

Dózsa Jakab.

Szabadkézi rajz, heti 2 óra. Edények, edénycsoportok, madarak, csendéletek és egyes tanterem-részletek festése színes aquarellben. Künn a szabadban tájképvázolás, majd festés, ugyancsak színes aquarellben. A renaissance korabeli képzőművészet.

Pálla Jenő.

Torna, heti 2 óra. Tananyag, mint a VI. osztályban. Katonai gyakorlatok : fegyverfogások, lábhoz, sulyba, vállra,

kész, cél, tűz, a fegyver ismertetése, kezelése, tisztítása. Gyűtacs lövés. Éleslövés.

Dobó Zoltán.

VIII. osztály.

Osztályfőnök: *Séra Kálmán.*

Magyar irodalom, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Váczy János, »A magyar irodalom története« II. rész. A régiebb kor és az új kor ismertetése, illetőleg jellemzése és összefoglaló áttekintése után a magyar nemzeti irodalom, különösen az egyes műfajok fejlődésének története a legrégebb időktől napjainkig. A remekművek elemzése alkalmával az előző osztályokban tanultak ébrentartása céljából retorikai, poetikai és nyelvtani kérdések. Részletesebben tárgyaltattak az 1820. évvel kezdődő reformtörekvések: Kisfaludy Károly, Katona J., Vörösmarty, Czuczor, Jósika, Eötvös, Kemény, Bajza, Tompa, Petőfi, Arany, Szigligeti, Madách, Jókai, Gyulai, Szász, Lévy, Széchenyi. — Kötelező magánolvasmányok: Csalódások, Iréne, Bánk-bán, Csongor és Tünde, Buda halála, Fenn az ernyő, nincsen kas, Trónkereső, Csikós, Az ember tragédiája, Hitel. Gyulai Pál: Vörösmarty életrajza. Kemény Zs.: Zord idő. Gyulai Pál: Emlékbeszédei. Eötvös J.: Karthauzi. Falu jegyzője. Hugó K. Bankár és báró. Csiky: Nagymama. Cifra nyomoruság. — Könyv nélkül tanultattak: Sohajtás (Bajza), Rákosi szántó, Vedd sarlódat (Kisfaludy K.). Zalán futásából 25 sor, Virrasztók (Vajda J.). Mikes (Lévy) Szülőföldemen (Petőfi).

Séra Kálmán.

Német nyelv, heti 2 óra. Kézikönyv: Hirn Lajos és Paulay Ödön »Német irodalmi olvasókönyv« II. kötet. Der Zauberlehrling. Mignon. Prometheus. Grenzen der Menschheit. Hoffnung. Das Lied von der Glocke. Der Taucher. Abschied vom Leben. Das Glück von Edenhall. Die Träne. Der Traum. Belsazar. Die Werbung. Mischka an der Theiss. Nach Süden. Werthers Leiden. Iphigenie auf Tauris. Wallensteins Lager. Wilhelm Tell. Hermann und Dorothea. Reisebilder. Faust. Havonkint egy írásbeli dolgozat. Összesen 8.

Biró István.

Francia nyelv, heti 4 óra. Tankönyv: Dr. Theisz Gyula, »Francia olvasó- és gyakorlókönyv« III. rész. — Prózai olvasmányok: a) nagyobb olvasmány: Emile Augier: Gendre de M. Poirier. b) Kisebb olvasmányok: a tankönyvnek a XIX. századbeli íróinak műveiből vett szemelvényei, (Chateaubriand, Béranger, Lamartine, V. Hugó, A. de Vigny, A. de Musset, Balzac. Michelet, Mignet, Thiers, Ségur, Mérimée, Loti, Sully Prudhomme.) Irodalomtörténeti képek. A XIX. század-hak áttekintése. Beszédgyakorlatok mint az előző osztályok-baré. — Könyvnelkül: Lucie. Les souvenirs du peuple. A Petőfi. Le cor. Béranger. La tailleur et la fée. Tristesse. La source (Gautier). Havonkint egy iskolai dolg. Összesen 8.

Séra Kálmán.

Történet, heti 3 óra. Tankönyv: Andor József, »Magyarország története«. — A magyar nemzet történetének, különösen az állami élet fejlődésének összefoglaló áttekintése. Magyarország politikai, gazdasági és műveltségi jelen állapotának ismertetése.

Tompa Árpád.

Természettan, heti 4 óra. Tankönyv: Fehér J., »Kísérleti természettan«. Az energia. A meleg. A hőforrások, a hő terjedése, mérése. A meleg hatása a testek térfogata- és halmazállapotára. A meleg és a légek feszítő ereje. A körlég pára tartalma. A meleg átalakulása mechanikai munkává. A statikai elektromosság. A dinamikai elektromosság keletkezése, különböző hatásai. A természetes és mesterséges mágnesség, hatásuk egymásra; mágneses mértékegység. Az Ohm-féle törvény, vezetői ellenállás. Az áramok kölcsönös hatása. Az elektromos mértékegységek. Az inductio. A hő mint elektromos indító. A föld alakja és méretei, mozgásai, az ezekből keletkező tűnemények. Az égi koordinata-rendszerek. Az időmérés: a nap és rendszere. Álló csillagok.

Hlatky Miklós.

Mennyiségtan, heti 3 óra. Tankönyv: Dr. Wagner Alajos, »Geometria«. A pont helyzetének meghatározása. Koordinata rendszerek. Az egyenes, a kör, a parabola, az ellipszis, a hyperbola. A geometria s az algebra összefoglaló áttekintése.

Dózsa Jakab.

Ábrázoló geometria, heti 2 óra. Tankönyv: Klug Lipót, »Ábrázoló geometria«. A kúp, henger és gömb ábrázolása és árnyékolása, síkkal és egyenessel való metszései, érintési feladatok. A tárgyalat feladatok rajzolása.

Dózsa Jakab.

Szabadkézi rajz, heti 2 óra. Fejek vázolása, rajzolása és árnyékolása gypsminták után. Fej és egész alak rajzolása élő modell után. Tájképrajzolás a szabadban. Magyar műalkotások ismertetése.

Pálfa Jenő.

Philosophiai propaedeutika, heti 3 óra. Tankönyv: Sztinyai Elek, »Lélektan és Logika«. A lélektan és logika elemei. A lélektan feladata. Az idegrendszer szerepe a lelki élet alakulásában és a psycho-physika legfontosabb ténye. A logikai gondolkodás rendszeres formáinak és a kutatás módszereinek áttekintése.

Tompa Árpád.

Torna, heti 2 óra. Tananyag, mint a VII. osztályban.

Dobó Zoltán.

Írásbeli dolgozatok.

A) Magyar nyelv.

V. osztály. 1. Egy kirándulás története. 2. Elmélkedés a hazaszeretetről október hatodikán. 3. Toldi jelleme a Toldi estéjében. 4. Mikes Kelemen. 5. Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs. 6. A történet az élet mestere. 7. Beszéd egy tanulótársam sírjánál. 8. Ankerschmidt jelleme. 9. Toldi és Piroska.

VI. osztály. 1. Gondolatok a tanév elején. 2. A költészet helye a művészetek között. 3. A székely népballadák sajátosságai. 4. A Két szomszédvár Enikője és Szép Ilonka. 5. Zalán futásának jellemei. 6. A magánolvasmányul kitzűzött regények egyikének méltatása. 7. Elmélkedés a tavasz ébredésén. 8. Petőfi leiró költészete. 9. Az antik és modern dráma,

VII. osztály. 1. Attila jelleme a magyar hünmondában. 2. A halotti beszéd átírása modern egyházi szónoklattá. 3. Balassi és a természet. 4. Pázmány szónoki stílusa. 5. Az erő Berzsenyi ódáiban. 6. Csokonai egyik költeményének taglalása. 7. A lángelme vonásai Csokonaiában. 8. Párbeszédes vita a nyelvújításról ortolog és neolog szempontból. 9. Kölcsey kritikáinak bírálata.

VIII. osztály. 1. A konikum Kisfaludy Károly vigjátékaiban. 2. Az eposz és tragédia hőse (Zrinyilász és Bánkbán alapján). 3. A Két szomszédvár jellemei és tragikumai. 4. Párhuzam a magyar és francia romantizmus közt. 5. Tompa természetszeretetének megnyilatkozása költészetében. 6. Lélekrajz Arany J. balladáiban. 7. Korrajz Kemény Zs. Zord időjében. 8. Egy újabkori lírikus jellemzése.

B) Német nyelv.

V. osztály. 1. Fordítás németre. 2. Der Herbst. 3. Der Zauberlehrling. 4. Inhalt des I-ten Aufzuges von W. Tell. 5. Fordítás. 6. Das Sängers Fluch. 7. Der Taucher. 8. Brief an einen Freund über die Freuden des Frühlings. 9. Wie werde ich meine Ferien nützlich und angenehm verbringen.

IV. osztály. 1. Der Cid. 2. Des Sängers Fluch. 3. Die Bürgschaft. 4. Lehels Blasehorn. 5. Das Pferd und der Wolf. 6. Kleantes. 7. Die Kraniche des Ibycus. 8. Der Taucher. 9. Die Stadt Székelyudvarhely.

VII. osztály. 1. A lovagi intézmény (ford.) Das Hildebrandslied. 3. 4. Niebelungenlied und Klage. 5. Charakter der Minna von Barnhelm. 6. Oberon als romantisches Epos. 7. A lovagi lira (ford.) 8. Herders literarische Verdienste. 9. Die symbolische Bedeutung der Fabel von den 3 Ringen.

VIII. osztály. 1. Übersetzung aus dem Ungarischen. 2. 2. Goethes in Italien gereifte Dramen. 3. Charakteristik Hermanns (aus Goethes Hermann und Dorothea). 4. Übersetzung aus den Ungarischen. 5. Schiller als Dramatiker. 6. Die romantische Schule. 7. Heine als Lyriker. 8. In welchen Gedichten behandelt Lenau rein heimische Stoffe?

C) Francia nyelv.

V. osztály. 1. Lettre. 2. Jeanne d' Arc. 3. Thème. 4. Lettre. 5. Les oiseaux (En prose). 6. Le serpent à sonettes. 7. Le règne de Henri IV. 8. La France. 9. Le grillon. 10. Conseils. 11. La foire. 12. Autrefois et aujourd'hui. 13. Le retour dans la patrie. 14. L'or. 15. Le savetier et le financier (En prose). 16. La Chanson de Roland.

VI. osztály. 1. Louis XIV et le courtisan. 2. Les Hirondelles. (En prose). 3. Lettre. 4. L'incendie de Moscou. 5. L'homme content. 6. Le siège de Berlin. 7. Lettre. 8. Mme Venetur. 9. Thème. 10 Lettre. 11. Réponse. (Lettre). 12. Mort de Jeanne d'Arc. 13. Thème. 14. Moissons d'épées. (En prose). 15. Le printemps. 16. L'homme. (D'après Buffon).

VII. osztály. 1. Les précieuses et la littérature française. 2. Le Cid et la tragédie Cornélienne. 3. Le savetier et le financier (en prose). 4 L'avare et la comédie de Molière. 5 Le petit Chose. 6. Curiosité des Parisiens. 7. Relation de Jacques à Daniel dans le roman de Daudet. 8. Jeannot et Colin. 9. Les joies de l'été.

VIII. osztály. 1. Le travail (Thème). 2. Une excursion (D'après Curier). 3. La source. 4. Une visite chez mes grands—parents. 5. La rentrée des troupeaux. (D'après Daudet). 6. A l'auberge du lion d'or (D'après Mérimée). 7. La Fontaine álma. Thème. 8. Le photographe (D'après Daudet).

Az írásbeli érettségi vizsgálat tételai.

a) *Magyar nyelv és irodalom*: Kiválóbb lírikusaink összehasonlító jellemzése.

b) *Német nyelv és irodalom*: A Nibelungének (fordítás.) 2. Welchen Eindruck machte die französische Revolution auf Goethe und welche Werke stammen aus dieser Zeit?

c) *Mennyiségtan*; 1. Al g b r á b ó l: Egy bizonyos összeget oly módon kell öt személy között (A, B, C, D, E) felosztani, hogy az egyes részek oly geometriai sort alkot-
sanak, melyben a második és harmadik tag összege 14400

korona, az első és harmadik tag összege 16400 korona. Hány korona jut minden egyes személyre és mekkora a felosztandó összeg?

2 Az $\frac{x^2}{25} + \frac{y^2}{9} = 1$ egyenlete által adott ellipsis és az $y^2 = 4x$ egyenlete által adott parabola felső metszéspontjában érintő húzandó a parabolához. Meghatározandó az érintő, a parabolaív és az x tengely által bezárt idom területe.

IV.

Rendkívüli tantárgyak.

a) Latin nyelv.

I. évfolyam, heti 4 óra. — Tankönyv: Pirchala Imre: Latin nyelvtan reáliskolák számára. — Teljes alakban, a mondattan főbb részeivel. Fordítási gyakorlatok magyarból latinra és viszont. Nagyobb olvasmány: A perzsa háborúk. Kéthetenként fölváltva iskolai és házi írásbeli dolgozat.

II. évfolyam, 3 óra. Tankönyv: Pirchala Imre: Latin mondattan, a reáliskolák VI. oszt. számára.

Olvasmányok: Romulus. A sabin nők elrablása. Numa Pompilius. Tullus Hostilius. Ancus Marcius. Tarquinius Priscus. Servius Tullius. Hamilcaris filius. Ovidius: A négy korszak. Róma alapítása. Arion.

Ezen kívül latinra fordították a tankönyvben levő csaknem összes magyar olvasmányokat, a mondaitan begyakorlására. Kéthetenként iskolai dolgozat.

III. évfolyam, heti 3 óra. Tankönyv: Pirchala: Latin nyelvtan. Vergilius: Aeneis. Sallustius: De coniuratione Catilinae. Az olvasmányokkal régiségtant is tanultak. Havonként iskolai dolgozat.

IV. évfolyamra nem jelentkezett tanuló.

Balázs Sándor.

b) Egészségtan.

Az egészségtan feladata. Az egészség és betegség befolyása az életre, a nemzetre. A nép egészségének megismerése. A nép halandósága különböző országokban. Betegség elhárítása s a halálozás csökkenése. A táplálkozásról. A tápláló anyagok ismertetése. Fontosabb élelmiszerek és italok ismertetése egyenként. Az élelmiszerek megválasztása. A táplálkozás befolyása az egyes ember és a nép egészségére. A lakásról és annak befolyásáról az egészségre. Talajtan. Az egészséges építkezésről. Szellőzés és fűtésről. A lakóház és környékének tisztán tartásáról. Egészségi szempontból fontosabb közintézetek ismertetése. A munkáról és foglalkozásról. A test ápolásáról. A fertőző betegségek természetéről, keletkezéséről, káráról és az azok elleni védekezésről. A fontosabb fertőző betegségek ismertetése, különös tekintettel az azok elleni védekezésre. Az állatoktól származó fertőző betegségekről. Az életmentésről, annak fontosságát méltatva. A rögtön támadó veszedelmek ismertetése egyenként és azoknál a mentő eljárások. Tankönyv: Dr. Fodor József. »Egészségtana.«

Dr. Imreh Domokos.

c) Gyorsírás.

Kezdő tanfolyam. Heti 2 óra. Tankönyv: Bódogh János »Levelező gyorsírás« XII. kiadás. A mássalhangzók jeleinek és a magánhangzók elméletének elsajátításával kap-

csolatban a tanulók a tankönyv 23 gyakorlata közül 20-at gyakoroltak be. *Szabados Gyula.*

d) **Zene- és ének.**

Az énekkar tagjainak száma: 68. Működött mint vegyeskar.

A zenekar tagjainak száma: 11. Működött mint vonós zenekar és az előrehaladottakból alakított vonós quartett.

e) **Mintázás.**

A helybeli m. kir. kő- és agyagipari szakiskola igazgatója, *Hargita* Nándor úr, e tanévben is nagy és elismerésre méltó buzgalommal oktatta növendékeink közül azokat, akik a mintázás elemeivel is megismerkedni óhajtottak.

***Jelentés az ifjúsági „Eötvös József önképzőkör”
1908—9 évi működéséről.***

Az önképzőkör Biró István tanár vezetése mellett 1908. szeptember 20-án alakult meg.

Rendes tagjai voltak a VII. és VIII. osztály tanulói, összesen 21-en.

A kör kéthetenként tartotta rendes gyűléseit, melyeknek tárgyai voltak: szavalatok és monologok, — ezeknek rögtönzött bírálata; — adott tételek felett vitatkozások; szabad előadások; felolvasások. nemkülönben a beérkezett művek bírálata és felülbírálata. valamint klasszikus darabok és magyar népdalok zenei előadása.

A rendes gyűléseken kívül több diszgyűlést, illetve ünnepséget is rendezett a kör. Így október 6-án a nemzet vértanui, továbbá a márciusi napok emlékére. Tagjai azonkívül szavalatokkal szerepeltek a szokásos iskolai ünnepségeken is.

Pályakérdéseket két ízben tűzött ki a kör, s a beérkezett munkák közül jutalomban a következők részesültek:

A március 15-iki ünnepi beszédre kitűzött 20 koronás pályadíj nyertese Deák Ferenc VIII. oszt. tanuló volt.

A tanév végére pályatételeket irtunk ki a magyar irodalomból, magyar történelemből, természettanból és a francia nyelvből, de megfelelő pályamunkákat csak az utóbbiból kitűzött műfordításokra adtak be. Ki voltak jelölve François Coppeétól: *A Petőfi* és Leconte de Lisletől: *La chanson du Rouet* című költemények. Az első mű fordítása 10 kor. jutalomban, a másodiké dicséretben részesült. Mindkét munka szerzője Nagy Sándor VIII. oszt. tanuló.

Az évváró gyűlést, melyen ezen pályázatok eredményét kihirdettük s a kör működéséről is részletesen beszámoltunk, 1909. június hó 8-án tartottuk meg.

Jelentés a testgyakorlás, tornaverseny és cél- lövésről.

Testgyakorlás. Intézetünk a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr intézkedésére svéd torna felszerelést kapott.

Hosszas tárgyalás után végre játékeret is kaptunk, mely elég nagy, szép helyen van, egészséges fekvésű és így kiválóan alkalmas egy modern játéktér berendezésére; felszerelése még nincsen, de erre vonatkozó költségvetésünk már fel van terjesztve s reméljük, hogy az a jövő tanév elejére már el is készül.

Bár a svéd szereket csak fél évig használtuk, ezen idő alatt szerzett tapasztalatok szerint azok, talán a bomot kivéve, hatalmas segédeszközei lesznek a testi nevelésnek. Az ifjuság nagy kedvvel foglalkozott a szereken

és korántsem igazolt a több oldalról hangoztatott vád, mely a svéd tornát egyhangu- és unalmasnak tartja. Feltétlenül szükség van azonban egy jó vezérkönyvre és új tervre, mert rendszeres és egyöntetű munkát másként nem lehet végezni.

A svéd rendszerű torna mellett gyakorolták a szertornát is. Különös gond fordított, hogy amikor az időjárás megengedte, a szabadban is foglalkozzanak; nyáron játék, atletika, fürdés, télen korcsolyázás.

Az országos tornaversenyre intézetünk is jelentett be csapatot és ezen út kirándulással lett volna egybekapcsolva; sajnos így mindkettő elmaradt.

Az év folyamán intézetünk 145 tanulója közül 5 teljesen, 1 a szertorna alól volt felmentve orvosi véleményre.

Baleset egyáltalán nem történt. Az általános eredmény sokkal jobb az előző évekénél és ez főleg a svéd gyakorlatoknak tulajdonítható, miután, kivált ily teljes felszerelés mellett sokkal intenzívebb munkát lehet végezni.

Tornaverseny. Intézetünk tornaversenyét június hó 13-án tartottuk meg az intézet udvarán és tornacsarnokában.

Ez alkalommal az alsóbb és felső osztályok csapatai svéd rendszerű szabadgyakorlatokat mutattak be; ezután külön csapatok fokozatosan, a palánkon és rácson, majd a nyújtón, korlátán, lovon és bakon mutattak be gyakorlatokat.

A jelenvolt közönségnek különösen a palánkon és rácson bemutatott gyakorlatok tetszettek.

A tornaünnepélyt tánc követte. Sajnos az idén a tornaverseny elmaradásán felül még a rendes segélytől is eseltünk, úgy, hogy az érmeket az ünnepély bevételeiből kellett fedeznünk.

Ermet kaptak: Kollenz Arthur I. o., Dobay Ferenc és Langer Ernő II. o. t. kis bronz érem. IV. oszt.: Metz Gyula diszitett kis ezüst érem, Szántó Dénes és Löbl Zsigmond kis ezüst érem, Gyarmathy Endre, Löwinger Salamon és Török Pál bronz érem. V. oszt.: Broos Károly nagy ezüst érem. VI. oszt.: Oréndi István diszitett nagy ezüst érem és 10 kor-

nás arany, Halmányi Márton nagy bronz érem. VII. oszt. : Oltósy Oszkár nagy ezüst érem, Farkas Miklós nagy bronz érem. Az ünnepély tiszta jövedelme 54 Kor. 50 fill. az intézet zongora alapja javára fordított.

Katonai gyakorlatok, céllövés. Intézetünk VII. és VIII. oszt. tanulói az idén is résztvettek a katonai kiképzés- és céllövésben.

A nagyméltóságu m. kir. honvédelmi miniszter úr kérelmünkre, a múlt év folyamán küldött 5 drb. Manlicher fegyveren kívül az idén még 15 drb. Werndl fegyvert küldött. Azonkívül az orsz. tornaversenynyel kapcsolatosan tervezett ifjúsági céllövő verseny elmaradása után helyi verseny rendezésére 12 drb. érmet és jutalom tárgyakra 50 koronát utalványozott.

A gyakorlatok anyagát illetőleg a fősúlyt a lövésre fektettük, a fegyverfogásokból csak éppen a legszükségesebbre; az ifjúság általában nagy előszeretettel foglalkozott és kivéve a gyenge, vagy rövidlátó szeműeket elég szép eredményt értek el.

A lövészcsapatban részt vett 21 tanuló, leadott az év folyamán gyutacs lövést 2140-et, ebből az 1-es körön belüli volt 1274. vagyis 59.5%, éles töltést leadott 504-et, találat az 1 es körös belül 376, vagyis 74.6%.

A versenylovést június hó 13-án délelőtt tartottuk meg. A feltételek voltak : 300 lépésre felállított 14-es körbeosztással ellátott tancéltáblára 10 egymásután leadandó lövés.

A versenyben részt vett 10 tanuló a következő eredménnyel:

Név és osztály.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Találatok	
											száma	Körök sz.
Farkas Miklós VII.	9	10	9	2	9	3	12	0†	8	7	9	69
Barabás S. VII.	9	14	8	10	4	14	13	7	13	0†	9	62
Haberstumpf Gy. VII.	2	3	12	8	8	10	4	9	12	6	10	74
Bartos Pál VIII.	0	0	0	0†	0†	0	0	0	0	10	1	10

Név és osztály.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Találatok száma	Körök sz.
Deák Ferenc VIII.	0	11	2	9	3	0	11	4	9	3	9	61
Swoboda Gy. VII.	7	4	8	2	9	6	0	0	8	5	8	49
Derzsi Lajos VII.	4	14	8	1	0	4	8	11	11	6	9	67
Oltósy Oszkár VII.	10	0	2	1	7	5	7	5	8	0	8	45
Schömer Ottó VII.	1	5	12	6	8	2	8	4	7	7	10	60
Csoboth E. VIII.	9	13	5	9	12	7	6	11	10	14	10	96

I. díjat Csoboth Elemér VIII. o. II. díjat Haberstumpf Károly VII. o. III. díjat Schömer Ottó VII. o. tanuló nyerte. Az érmeket és jutalomtárgyakat a délutáni tornaverseny végén adtuk át a győzteseknek.

Dobó Zollán.

V.

A szertárak 1908—9. évi gyarapodása.

A) Tanári könyvtár.

1907. dec. 31-én volt 6262 kötet 40305·66 K. érték.
 Szaporodás 1909. jun. végéig: 140 » 1130— » »
 1909. június végén van: 5402 » 41435— » »

Az 1908. évi szaporodás részletesen:

1. Magyar nyelv és irodalom.

Magyar írók aranykönyvtára. — Szily Kálmán: A magyar nyelvújítás szótára. — Dr. Kicska E. A subj. és praed. a grammatikában. — Gyulai Pál: Kritikai dolgozatok. — Gyulai P. Dramaturgiai dolgozatok. — Salamon Ferenc: Dramaturgiai dolgozatok. — Ferenczy Zoltán: Csokonay. — Nyelvészeti füzetek. 50—53. Gárdonyi Géza munkái.

2. Vegyes irodalom.

Vogue: Az orosz regény. — Dr. Bokor: Bocaccio Dekameronja. — Vikár Béla: Kalevala. — Katona Lajos: Petrarca. — Csengery János: Homérosz. — Remckirók képes Könyvtára. 42—50. Klasszikus regénytár 35—45.

3. Történelem.

Berzeviczy: Beatrix. — Középkori Krónikások. — Kemény Zs. A forradalom után. — Gabányi: Az orosz—japán háboru,

4. Földrajz.

Magyarország vármegyéi és városai: Szatmár vármegye és Szatmár-Németi város. Esztergom. Győr. — Hickmann: Geogr. univ. Taschen-Atlas. — Gabányi: Öt év Madzsvarszágban. — Stein Aurél: Homokba temetett városok. — Magyar földrajzi közlemények.

5. Kémia.

Wichelhaus H. Népszerű előadások a kémiai technológia köréből. Schmidt: A gyakorlati fotográfia kézikönyve. — Fehling: Neues Handwörterbuch d. Chemie. VIII. 7. 8.

6. Neveléstan.

Weszely Ödön dr. A modern pedagógia útjain. — A közoktatásügy Magyarországon (ajándék.) — Az egységes középiskolákról tartott értekezés jegyzőkönyve.

7. Bölcsészet.

Poincaré: Tudomány és föltevés. — Crohn: A finnugor vallás. — Szabó: Platon válog. művei.

8. Művészet.

Lyka: A képzés újabb irányai. — Malonyai: A magyar nép művészete II.

9. Folyóiratok.

Akadémiai értesítő. — Archaeologiai értesítő. — Athenaeum. — Állattani közlemények. — Budapesti Szemle. — Deutsche Rundschau. — Egyetemes phil. Közlöny. — Erdélyi Múzeum. — Földrajzi Közlemények. — Hivatalos Közlöny. — Huszadik Század. — Az időjárás. — Irodalomtört. Közlemények. — Jó Egészség. — Középisk. matematikai

lapok. — Die Kunst. — Lehrproben und Lehrgänge. — Magyar chemiai folyóirat. — Magyar iparművészet. — Magyar könyvszemle. — Magyar nyelv. — Magyar nyelvőr. — Magyar pedagógia. — Matematikai és phys. lapok. — Mathem. és természettud. értesítő. — Petermanns Mitteilungen. — Művészet. — Nyelvtud. közlemények. — Növénytani közlemények. Orsz. középisk. tanáregyesületi közlöny. — Századok. — Természettud. Közölny és pótfüzetek. — Történelmi tár. — Társadalomtudományi Szemle. — Tornaügy. — Uránia. — Zeitschrift für das Realschulwesen.

10. Vegyes.

Műveltség könyvtára VI. — Barna: Romania nemzetiségi politikája (ajándék.) — Dr. Perepatics István: A budapesti V. ker. főgimn. története (ajándék.) — Ottó Lueger: Lexicon der gesammten Technik. — Ostwalds Klassiker der exacten Wissenschaften. — A magyarországi románok egyházi és iskolai mozgalmainak ismertetése.

B) Ifjúsági könyvtár.

1907—908. évről átjött 2662 kötet és füzet. 6717 kor. 60 fill. 1908—909. évi szaporodás: Dante: A Purgatorium. Szabó András, Platon válogatott művei. Balkányi Kálmán: Garibaldi. Gáspár Ferenc: Föld körül V—VI. Jókai Mór művei. Petőfi összes költeményei. Remekírók képes könyvtára. Récsei E. Erzsébet királyné turista útjai. Mihálovits B. Egy év Perzsiában. Br. Eötvös J. Falú jegyzője I—II. Bellaágh Aladár: Pázmány kalauzának I. és II. könyvéből szemelvények. Péterfy Jenő összegyűjtött munkái (I—III.) Csokonai válogatott munkái, Verne Gy. Grant kapitány gyermekei; Egy kínai viszontagságai; Utazás a tenger alatt; Branicanné asszonyosság; Utazás a föld körül; Kisfaludy S. Regék. Schmidt Kristóf: A jó Fridolin. Hoffmann: Az úr szava. Verne Gy. Keraban a vasfejű. Egy sorsjegy. Gaál M. Münchhausen kaladjai. Balassa vitéz. Zempléni P: A rézbőrű boszuja.

Benedek E. Székely mesemondó. Twain Mark: Koldus és Királyfi. Robinson Crusoe. Hertwig R. Messze túl a tengeren. Suonio: A hold regéi. Gaál M. Bethlen Gábor és kora. K. Nagy Sándor: Ne bántsod az állatot. dr. Rózsa: Képzőművészeti oktatás. Remekírók képes könyvtára 43—50-ig, 2 péld. Fülöp Áron: Ellák, Aladár, Csaba. — 1908—909. tanév végén összesen: 2730 kötet és füzet 6983 kor. 41 fill.

C) Földrajzi szertár.

A szertár az 1908—1909. tanév végével áll 164 drb. földgömb-, térkép- és képből, 1703 kor. 17 fillér értékben.

D) Természettani szertár.

Az 1907—1908. tanév végével volt 500 drb. 7172 kor. 53 fillér értékben. Az 1908—1909. iskolai évben új beszerzés nem történt.

E) Szabadkézi rajzszertár.

Az 1907—1908. tanévről átjött 419 drb. 1669 kor. 82 fillér értékben. Az 1908—909. iskolai évben beszerzés nem volt.

F) Természetrajzi szertár.

Az 1907—1908. iskolai évről átjött 2344 drb. 5230 kor. 70 fillér értékben. Az 1908—1909. iskolai évben szaporodott 66 drb. kitömött madárral, 98 kor. 96 fillér értékben, melyek közül 65 drb. a Magyar Nemzeti Múzeum ajándéka. Az 1908—1909. tanév végével a szertár áll 2410 darabból, 5329 kor. 66 fillér értékben.

G) Kémiai szertár.

Az 1907—1908. iskolai év végén a szertár állott 443 darabból, 3905 kor. 97 fillér értékben. Az 1908—1909. tanév folyamán új beszerzés nem történt.

H) Geometriai szertár.

Az 1907—1908. tanév végén a szertár állott 362 darabból, 2090 kor. 30 fillér értékben. Az 1908—1909. iskolai év folyamán új beszerzés nem történt.

I) Butorzat.

Az 1907—1908. tanévről átjött 760 db. 19293 kor. 59 fillér értékben. Az 1908—1909. iskolai évben szaporodott egy könyvszekrényel, 166 kor. értékben. A szertár a tanév végén áll 761 darabból, 19459 kor. 59 fillér értékben.

K) Tornaszertár.

Az 1907—1908. tanévről átjött 727 drb. 2264 kor. 72 fillér értékben. Az 1908—1909. iskolai évben gyarapodott 17 drb. svéd-tornaeszközzel 1312 kor. 80 fillér értékben. A szertár a tanév végén áll 446 darabból 3577 kor. 52 fillér értékben.

L) Éremgyűjtemény.

A gyűjtemény áll 109 drb. ezüst- és rézpénzből, 20 korona értékben.

M) Történelmi muzeum

A gyűjtemény áll 78 drbból, 1068 kor. 40 fill. értékben.

N) Zenekari szertár.

A szertár áll 17 darabból, 265 kor. értékben.

Az összes szertárak állománya 14841 darab (könyv, eszköz és butor), 94681 kor. 03 fillér értékben.

VI.

Kimutatás

a sz.-udvarhelyi áll. főreáliskola különböző pénzalapjairól.

		Bevétel		Kiadás	
		kor.	fl.	kor.	fl.
1. A tanári kar jubileumi alapítványa.					
1	Átjött az 1907—1908. tanévről	1843	13		
2	A tőke kamatja 1909. július hóig	74	02		
3	1 tanuló segélyezésére			60	20
4	Egyenleg			1856	95
Összesen		1917	15	1917	15
2. Tápintézeti alap.					
1	Átjött az 1907—1908. tanévről	8741	29		
2	Kamatok és más bevételekből	352	85		
3	Tápintézeti segélyre és más kiadásokra			170	—
4	Egyenleg			8924	14
Összesen		9094	14	9094	14
3. Zenekari alap.					
1	Átjött az 1907—1908. tanévről	4231	08		
2	Kamatok s a tanulók adományából	474	04		
3	Tanítás és tanítási kellékekre			419	64
4	Egyenleg			4285	48
Összesen		4705	12	4705	12
4. Zenejuttalmazási alap.					
1	Átjött az 1907—1908. tanévről	303	13		
2	Kamatból 1908—1909-re	12	23		
3	Egyenleg			315	36
Összesen		315	36	315	36
5. Dr. Ráczkövy gyógytári alapítványa.					
1	Átjött az 1907—1908. tanévről	2416	10		
2	A tőke 1908—1909. kamatai	95	92		
3	Gyógyszerekre			50	91
4	Egyenleg			2461	11
Összesen		2512	02	2512	02

		6. Gyertyánffy Albert és Gábor alapítványa, tornajutalmazási alap.			
1	Átjött az 1907—1908. évről	231	02		
2	A tőke 1908—1909. kamatai	13	23		
3	Egy tanuló jutalmazására			10	—
4	Egyenleg			234	25
		<hr/>			
Összesen		244	25	244	25
		<hr/>			
		7. Tankönyv-alap.			
1	Átjött az 1907—1908. tanévről	705	75		
2	A tanulók önk. adakozásából és kamat	307	36		
3	Ujtkönyvek beszerzésére és kötetésre			372	95
4	Egyenleg			740	16
		<hr/>			
Összesen		1013	11	1013	11
		<hr/>			
		8. Székelyudvarhelyi zálogkölcson-intézet és beléti pénztár alapítványa.			
1	Átjött az 1907—1908. tanévről	813	46		
2	Kamatok az 1908—1909. tanévről	41	10		
3	2 tanuló segélyezésére			40	—
4	Egyenleg			814	56
		<hr/>			
Összesen		854	56	854	56
		<hr/>			
		9. Eötvös József önképzőkör alapja.			
1	Átjött az 1907—1908. tanévről	716	82		
2	A tőke 1908—9. évi kamatja	27	68		
3	Kiadásokra			63	31
4	Egyenleg			681	19
		<hr/>			
Összesen		744	50	744	50
		<hr/>			
		10. Kirándulási alap.			
1	Átjött az 1907—8. tanévről	933	82		
2	1908—9. évi kamat és más jövedelem	87	03		
3	Egyenleg			1020	85
		<hr/>			
Összesen		1020	85	1020	85

11. Kórházi alap.			
1	Átjött az 1907—8. tanévről	13	08
2	Kamat	—	52
3	Egyenleg		13 60
	Összesen	13	60
12. Özv. Héya Endréné szül. Berzenczey Vilma alapítványa.			
1	Átjött az 1907—8. évről	3036	74
2	Kamatból	121	46
3	Egy tanuló ösztöndija		120 —
4	Egyenleg		3038 20
	Összesen	3158	20
13. Farczády K. Lajos alapítványa.			
1	Átjött az 1907—8. évről	1004	77
2	Kamatokból	40	53
3	Egy tanuló jutalmazására		40 —
4	Egyenleg		1005 30
	Összesen	1045	30
14. Zongora alap.			
1	Adakozásból befolyt	50	—
2	Tornavizsga mulatságából és kamat- ból bevétel	55	25
3	Egyenleg		105 25
	Összesen	105	25

Az alapok és alapítványok összege 25496 K. 40 fillér.

Ebből el van helyezve :

- a) 4°/_o-os papíráradékban 20100 » — »
 b) Magán kötelezvényben 200 » — »
 c) Takarékpénztári betétben 5196 » 40 »

VII.

Név és érdemsorozat.

I. Az érdemsorozatban használt számjegyek értelme

- a) Előmenetelre nézve 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen.
 b) Magaviseletre nézve 1 = jó, 2 = szabályszerű, 3 = kevésbé szabályszerű.

II. Egyéb rövidítések magyarázata.

Ism. = ismétlő, tm. = tandíjmentes, ftm. = féltandíjmentes, fm. = felmentett,
 * = internátusbeli, r. k. = római kath., g. k. = görög kath., g. kl. = görög keleti,
 ref. = református, ág. ev. = ágostai evangélikus, unit. = unitárius, izr. =
 izraelita vallású, öszt. = ösztöndíjas.

I. osztály.

Osztályfőnök : *Hartmann János.*

A tanuló neve														
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló geometria	Írás	Testgyakorlás	Ének	Zene	Írásbeli d. k. a.	Mintázás	Magaviselet
Ábrahám Elek izr.	2	4	4	4	4	3	4	3	2	.	.	3	.	2
Bartók Ferenc r. kath. . .	K	i	m	a	r	a	d	t	.	.	.	3	.	2
*Bergleiter Ottó ág. ev. . .	2	3	2	3	3	3	3	3	2	1	.	3	.	1
Binder András ág. ev. . . .	1	2	1	1	1	2	1	1	3	.	.	1	2	1
5 Birtalan László ref.	K	i	m	a	r	a	d	t	2	.	.	2	3	2
*Braun Jenő izr.	1	2	2	2	2	3	2	2	2	.	.	2	3	2
Csánky Gábor ref.	2	3	2	2	2	2	2	3	1	1	.	3	2	2
Cserey János ref.	K	i	m	a	r	a	d	t	2	.	.	3	2	1
Demeter Mózes unit.	2	3	3	3	3	2	3	3	1	1	.	3	2	1
10 *Fekete Béla r. k.	1	2	1	3	2	2	2	2	2	.	.	2	.	1
*Finna István ref.	1	2	3	4	3	4	3	2	3	.	.	2	2	1

A tanuló neve

	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló geometria	Írás	Testgyakorlás	Ének	Zene	Írásbeli d. k. a.	Mintázás	Magaviselet
Grünspann Dávid izr. . .	K	r	m	a	r	a	d	t						
Hartmayer Rudolf r. k.	2	4	4	4	4	4	3	2	1	1	.	2	2	1
Hermann G. ág. ev. ism.	2	4	3	3	3	3	3	3	1	1	.	3	.	2
15 Illyés Lajos r. k. . . .	2	3	3	3	3	3	3	1	1	1	.	1	.	1
*Kollenz Arthur r. k. ism.	2	3	3	3	3	3	1	2	1	1	.	2	.	2
Kassay Domokos ref. . .	2	4	4	3	3	3	3	3	1	1	.	3	.	2
*Kuchenbauer Jenő r. k.	3	4	4	3	3	4	3	3	2	1	.	3	.	1
Lestyán Máté r. k. . . .	1	3	3	4	3	3	4	2	1	.	.	2	2	1
20 Lootz Gyula ref.	1	4	3	3	2	3	4	3	1	1	.	3	.	1
Löwinger Jakab izr. . . .	2	3	3	3	3	2	3	3	1	.	.	3	.	1
*Lukács István ref. . . .	2	3	3	3	3	3	1	3	2	2	.	3	3	2
Méty Balázs ref.	K	i	m	a	r	a	d	t						
*Ószi Aladár r. k. ism. . .	2	3	2	3	3	3	3	2	1	1	.	2	.	2
25 Siegmund Alfréd ág. ev.	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1	.	3	.	2
*Simon Lajos r. k. ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	.	2	.	2
*Szabó Sándor ref.	2	2	3	2	2	3	3	2	1	1	.	2	2	2
Tompa Kálmán ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	1	1	1
Vajda Pál izr.	2	3	3	3	3	2	4	3	2	.	.	3	.	1
30 Varga Zsigmond ref. . . .	1	2	3	2	2	3	3	3	2	.	.	3	2	1
*Zipser László izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	3	3	1

II. osztály.

Osztályfőnök: *Harsia Jusztinián.*

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természettan	Számítás	Rajzoló geometria	Szépíráás	Torna	Ének	Zene	Mintázás	Írásbeli dolg. k. a.	Maradványok
Almási Sándor ref. tm.	2	3	2	3	2	2	2	1	3	.	.	2	2	
*Balogh Dezső ref. . . .	3	2	2	2	2	2	2	2	1	.	.	2	2	
*Bratmann Ferenc r. k.	1	2	2	2	2	2	2	3	3	1	.	.	3	
*Csató L. r. k. tm. öszt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	.	1	
5 Dobay F. r. k. tm. öszt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	
Janecek József r. k. . .	m	e	g	h	a	l	t							
*Istvánffy József ref. . .	3	3	2	3	3	4	3	4	1	2	.	.	3	
Kovács Pál ref. tm. . . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	1	
*Kozáky Pál r. k.	2	2	2	3	3	2	2	2	2	1	.	.	2	
10 *Langer Ernő ág. ev. . .	2	3	3	3	3	4	3	3	1	1	.	.	2	
Leichtmann Sándor izr.	3	3	3	2	3	3	4	3	3	.	.	.	3	
Löbl Mózes izr. tm. . . .	1	2	2	2	3	2	4	3	3	.	.	.	3	
Orendi Dániel ág. ev. . .	2	3	3	3	4	4	4	3	3	.	.	.	2	
Papp Lajos r. k.	2	3	3	3	3	4	3	3	1	.	.	2	3	
15 Reichert Gusztáv r. k. .	2	3	3	3	3	4	3	1	3	.	.	.	2	
Részeg Győző r. k. . . .	2	2	2	3	3	2	2	2	1	2	.	.	2	
Siegmund J. ág. ev. tm.	1	2	1	3	3	3	3	2	1	1	1	.	2	
*Székely Sándor izr. . . .	2	3	3	3	3	4	3	2	1	1	.	.	2	
Varga Árpád unit.	K	i	m	a	r	a	d	t						
20 *Varga Frigyes ism. izr.	2	2	2	3	3	3	2	3	2	1	.	.	2	
Walter Vilmos ág. ev. . .	3	3	3	3	3	4	4	3	2	.	.	.	3	

III. osztály.

Osztályfőnök : *Wirker Ernő.*

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Franciá nyelv	Történelem	Földrajz	Természettan	Számítan	Kajzoló geom.	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Zene	Enek	Mintázás	Gyorsírás	Írásbeli dolg. k. a.	Magaviselet
*Ágoston Sándor r. k. .	3	2	3	3	2	3	2	3	3	1	1	.	1	2	.	2	1
*Balkay György r. k. .	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3	1	.	1	.	.	3	1
*Bergleiter Gusztáv ág. ev	2	3	1	2	3	3	2	3	3	2	1	.	1	1	.	2	1
Birtalan Lajos ev ref. .	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	3	1
5. Bojum Arthur izr. . .	1	3	2	3	2	3	3	4	3	2	2	3	1
*Brunhuber Kálmán r. k.	3	2	3	3	2	3	3	3	4	2	1	.	1	.	.	2	1
Daróczi Albert r. k. . .	2	3	4	4	2	3	3	4	4	2	2	.	1	.	.	2	1
*Herisch Ottó r. k. tm.	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	.	.	.	1	1	1
*Jaeger Gyula r. k. ism.	2	3	4	3	2	3	2	4	3	3	3	3	1
0 József Kálmán unit. . .	2	2	3	2	2	3	3	3	4	3	2	.	2	.	.	3	1
Kovács István r. k. tm.	1	2	4	3	1	2	3	2	4	1	1	.	1	1	.	1	1
*Kulász Antal r. k. . .	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	2	.	.	2	.	2	1
Neuman Márton izr. . .	K	i	m	a	r	a	d	t
*Puschnik Ferenc r. k. .	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1
15 *Say Aladár r. k. . . .	2	3	4	4	3	3	3	4	4	2	3	2	1
*Spilka Károly ág. ev. .	2	1	1	2	1	2	1	3	2	1	2	.	1	.	.	1	1
*Sterba Dezső r. k. . . .	1	3	3	3	3	3	1	4	2	1	2	.	1	.	.	1	1
*Székely Béla izr. tm.	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	.	1	.	.	1	1
*Töpler Sándor ág. ev.	1	1	3	2	1	2	2	1	1	2	2	2	1
30 Wachsmann Frigyes ág. e.	2	3	2	2	3	3	2	3	3	2	2	.	1	.	.	2	1
Zakariás Miklós r. k. . .	2	2	3	3	2	3	3	3	4	3	1	.	1	.	.	3	1

IV. osztály.

Osztályfőnök: *Biró István.*

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szabdkézi rajz	Testgyakorlás	Gyorsírás	Zene	Enek	Írásbeli dolg. k. a
*Albertini Géza r. k. . .	2	3	4	3	4	2	3	3	2	1	.	.	1	2
Bagó Gyula r. k. . . .	2	3	3	3	3	3	4	4	3	3	.	.	.	2
Bálint Albert r. k. tm. .	2	1	1	2	2	1	2	2	2	2	.	.	1	2
*Balthes Károly ág. e. tm	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	.	.	1	1
5 Benedek Elek unit. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	1	1
Benkő Árpád r. k. . . .	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	.	.	.	1
*Czerkovicz Andor izr.	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	.	.	2
Enyedi Frigyes r. k. tm.	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	.	2	1	1
Farkas Imre ref. tm. . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	.	1	1
10 Farkas Márton izr. . .	1	3	3	3	2	3	3	3	3	2	.	.	.	3
*Gyarmathy E. unit. tm.	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	.	.	2	1
Haesler Rezső ág. ev.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	.	.	2
*Horváth Zsigmond ref.	3	2	3	3	3	2	3	2	2	2	1	.	1	1
*Krautsuk Ferenc r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	.	.	2
15 Löbl Zsigmond izr. . .	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	.	.	2
Löwinger Salamon izr.	1	2	2	3	3	3	2	3	3	1	.	.	.	2
Métz Gyula ref. tm. . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
*Nirschy Zoltán r. k. . .	K	i	m	a	r	a	d	t						
*Puschnik Lajos r. k. . .	3	2	2	3	3	3	3	1	1	1	.	1	1	2
20 Solymossy László ref. tm	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1
*Sterba Barna r. k. . . .	2	2	3	2	3	2	2	2	1	1	1	.	1	2
Szántó Dénes r. k. tm.	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	.	.	1	1
Török Pál r. k.	3	1	3	3	2	1	3	2	2	1	.	.	1	1
*Zerbes Vilmos ág. e. tm.	1	2	1	2	3	3	3	3	2	3	.	.	2	1

V. osztály.

Osztályfőnök: Dénes Ferenc

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természetrajz	Vegytan	Mennyiségtan	Szabadkézi rajz	Torna	Latin nyelv	Zene	Ének	Írásbeli dolg. k. a.	Magaviselet
*Bartha Zoltán ref. . .	V	i	z	s	o	g	á	1	a	t	1	a	n	m	t
Benedek Ferencz unit .	2	3	4	3	2	2	3	4	2	2	3	.	.	2	1
Bombér Gyula unit .	3	4	3	4	2	2	3	3	3	1	.	.	.	3	1
*Broos Károly ág. ev .	2	3	1	3	2	3	3	3	1	1	.	.	1	2	1
5 Csehély Aladár r. k. tm.	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	.	.	2	1
*Dunst László r. k. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ferencz Ármin izr. . .	1	3	3	4	3	3	3	4	3	2	.	.	.	2	1
*Fülöp Gyula ref. . .	1	3	3	3	3	3	3	3	3	1	3	.	1	2	1
*Kolumbán Antal ref. tm.	1	2	2	2	1	1	2	1	3	2	2	.	.	3	2
0 *Kuchenbauer József r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	1	2	1
*Lurz András ág. ev .	2	3	1	3	2	2	2	2	3	2	.	.	.	2	1
*Márton L. r. k. tm. öszt.	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	1	.	1	2	1
Reisenauer Vilmoság. ev.	2	3	3	4	3	3	3	3	1	1	.	.	.	2	1
*Schmidt Hellmuthág. ev.	2	3	1	3	2	2	3	2	2	1	.	.	1	2	1
5 Spitzer Ferencz izr. .	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	.	.	.	3	1

VI. osztály.

Osztályfőnök : *Szarvas Arnold.*

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettud.	Vegytan és ásv.-tan	Mennyiségtan	Ábr. geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Zene	Ének	Írásbeli dolg. k. a	Munkadíjazás
*Dunst Sándor r. k. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Fekete Benjamin unit.	2	2	3	4	3	3	4	3	3	3	1	.	.	2	
Halmágyi Márton r. k.	2	3	3	4	3	3	3	3	3	2	1	.	.	2	
Jakab Mór izr.	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	.	1	2	
5 *Jaeger Lajos ism. r. k.	1	2	3	3	2	2	3	2	2	3	3	.	.	2	
Orendi I. ism. ág. hit. ev.	2	3	1	4	4	3	3	3	2	2	1	.	1	2	
Péter Áron ref.	2	3	4	3	3	3	4	3	3	3	2	.	.	2	
*Pongrácz Árpád r. k.	2	2	2	2	2	2	1	3	2	2	2	.	2	1	
Schlosser F. ág. hitv. ev.	2	3	2	3	3	3	3	3	2	1	1	.	1	2	
10 Schubert J. ág. hitv. ev.	1	2	1	2	3	2	2	2	1	1	2	.	.	1	
*Volenszky Tibor g. kat.	K	i	n	a	r	a	d	t							

VII. osztály.

Osztályfőnök: *Dózsa Jakab.*

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Vegytan	Természettan	Mennyiségtan	Abrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Testgyakorlás	Latin nyelv	Zene	Enek	Írásbeli dolg. k. a.	Magaviselet
Barabás Sándor unit. tm.	1	2	3	2	2	2	1	2	2	3	2	2	.	.	1	1
Derzsi Lajos unit. tm. .	1	1	3	2	2	2	2	2	1	2	1	2	.	.	2	2
*Farkas Miklós ref. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
*Gottfried Salamon izr.	1	2	2	3	2	2	2	3	2	2	1	1	.	1	2	2
5 Guist Márton ág. ev. .	1	3	2	3	3	3	2	2	2	3	3	3	.	.	2	1
Haberstumpf Gyula r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1	1	.	.	2	2
Jakab Jenő izr.	1	2	2	3	3	3	3	3	3	1	2	.	.	1	2	1
*Magyary György ref. .	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3	3	.	.	1	2	1
*Oltóssy Oszkár r. k. .	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1	1	1	1	1	1
10 *Schómer Ottó r. k. .	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	.	.	1	2	1
*Szvoboda Győző r. k.	2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2	.	.	.	2	1
Zerbes Vilmos ág. ev. .	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	.	.	.	2	1

Magántanulók: Gärtner Károly, Vásárhelyi István,

VIII. osztály.

Osztályfőnök : *Séra Kálmán.*

A tanuló neve																
	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettan	Meenyiségtan	Abrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Bölcselet	Testgyakorlat	Latin	Egészségtan	Zene	Enek	Írásbeli dolg. k. a
*Bartos Pál ref. tm. . . .	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	1	.	2	.	1	1
Bálint Árpád r. k. . . .	3	3	3	3	2	2	2	2	3	1	1	.	3	.	1	2
*Bekő Balázs ref. . . .	2	2	3	3	2	2	3	2	3	3	1	.	2	.	1	2
*Csoboth Elemér r. k. . .	3	3	2	2	2	3	3	2	1	3	1	.	2	.	1	2
5 'Deák Ferenc unit. . . .	2	2	3	2	2	2	3	2	2	3	1	.	2	.	2	2
Gärtner Károly ág. ev. . .	2	3	2	3	3	3	4	4	3	3	3	.	3	.	3	2
Hochmann Lajos izr. tm.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	.	1	.	1	1
Lootz Frigyes ág. ev. . .	2	3	1	3	3	2	3	2	3	2	1	.	1	.	1	2
Nagy Sándor ref. tm. öszt.	1	2	2	2	3	3	3	2	2	3	2	.	2	.	2	1
10 Popovics János gör. kel.	.	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	.	3	.	.	2

Magántanuló : Nagy Kálmán ref.

II. A tanulók életkora a tanév végén.

Osztály	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Több	Összesen
	életévét betöltötte														
I.	—	9	10	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
II.	—	—	3	10	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	19
III.	—	—	—	3	7	6	4	—	—	—	—	—	—	—	20
IV.	—	—	—	—	2	9	4	7	1	—	—	—	—	—	23
V.	—	—	—	—	—	2	6	4	2	—	—	—	—	—	14
VI.	—	—	—	—	—	—	2	—	2	3	2	1	—	—	10
VII.	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	3	1	2	1	14
VIII.	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3	2	2	1	11
Összesen :	—	9	13	20	14	17	16	12	10	8	8	4	4	2	137

III. A tanulók lakhelyének áttekintése.

Megyék	Születési helye								Össze- sen
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Székelyudvarhely város	8	5	2	10	2	2	2	1	32
Udvarhelymegye	6	1	2	6	3	2	2	5	27
Más megye	12	13	16	7	8	6	8	5	75
Más állam	—	—	—	—	1	—	2	—	3
Összesen :	26	19	20	23	14	10	14	11	137

V. A tanulmányok eredményének áttekintése osztályonként.

Tantárgyak	I. osztály					II. osztály					III. osztály					IV. osztály				
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott
Hittan	10	14	2	—	—	6	9	4	—	—	5	10	5	—	—	12	8	3	—	—
Magyar nyelv	2	6	12	6	—	3	7	9	—	—	4	6	10	—	—	10	6	7	—	—
Német nyelv	4	3	15	4	—	4	8	7	—	—	3	4	9	4	—	10	3	9	1	—
Francia nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	10	2	—	7	5	11	—
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	10	5	—	—	7	5	10	1	—
Földrajz	3	4	15	4	—	3	4	12	—	—	2	4	14	—	—	—	—	—	—	—
Természetrajz	3	6	15	2	—	3	3	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	8	8	—	—	9	4	10	—	—
Mennyiségtan	2	6	15	3	—	3	6	3	7	—	3	2	9	6	—	8	3	11	1	—
Rajzoló geometria	5	3	14	4	—	3	6	6	4	—	2	4	7	7	—	7	5	10	1	—
Szabadkézi rajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	8	6	—	—	7	8	8	—	—
Írás	4	8	14	—	—	5	5	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Testgyakorlat	13	9	2	—	2	10	3	3	—	3	7	9	3	—	—	14	5	4	—	—
Magaviselet	15	11	—	—	—	15	4	—	—	—	20	—	—	—	—	20	3	—	—	—

V. A tanulmányok eredményének áttekintése osztályonként.

Tantárgyak	V. osztály				VI. osztály				VII. osztály				VIII. osztály							
	jeles	jó	elégéges	elégtelen	nem osztályozott	jeles	jó	elégéges	elégtelen	nem osztályozott	jeles	jó	elégéges	elégtelen	nem osztályozott	jeles	jó	elégéges	elégtelen	nem osztályozott
Hittan	7	5	2	—	—	4	6	—	—	—	6	5	3	—	—	3	4	3	—	1
Magyar nyelv	4	1	8	1	—	1	5	4	—	—	2	4	8	—	—	2	2	7	—	—
Német nyelv	6	2	5	1	—	3	3	3	1	—	1	5	8	—	—	2	5	4	—	—
Francia nyelv	2	3	5	4	—	1	2	4	3	—	1	2	1	—	—	3	4	4	—	—
Történelem	5	4	5	—	—	1	3	5	1	—	1	5	8	—	—	2	4	4	—	—
Természettudj	5	3	6	—	—	1	4	5	—	—	1	6	7	—	—	—	—	—	—	—
Chémia, ásványtan	3	4	7	—	—	2	2	4	2	—	1	6	7	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mennyiségtan	4	3	5	2	—	1	3	6	—	—	2	4	7	1	—	2	4	4	1	—
Ábrázoló geometria	—	—	—	—	—	2	5	3	—	—	2	4	8	—	—	2	6	1	2	—
Szabadkézi rajz	5	3	6	—	—	3	4	3	—	—	3	5	6	—	—	2	4	5	—	—
Bölcsészet	8	5	1	—	—	5	4	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2	5	2	—
Testgyakorlat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magaviselet	13	1	—	—	—	8	2	—	—	—	6	4	2	—	2	7	1	2	—	1

VI. Érettségi vizsgálatok eredményének áttekintése.

Vizsgálat ideje	Jelentkezett	Írásbeli vizsgát tett	Visszalépett	Szóbeli vizsgát tett	Érettség nyilvánított			Egyetemre szándékozott				Mű- egyetemre		Katonai	Más pályára	
					jelesen	jól	egyszerűen	theológia	jogi	medikai	philosophiai	építészeti	mér. és géptani			vegyészi
1908. szept. 10	9	9	—	9	1	2	6	1	—	—	—	—	1	—	2	5
1909. jun. 7																

Az érettségi vizsgálaton érettségnek nyilvánítottak:

Jelesen érettség: Hochmann Lajos.

Jól érettség: Bartos Pál.

» Deák Ferenc.

Érettség: Bálint Árpád.

» Bekő Balázs.

» Csoboth Elemér.

» Lootz Frigyes.

» Nagy Sándor.

» Pál Zsigmond.

IX.

Értesítések a jövő iskolai évre.

A) Javító, pótló, felvételi és magánvizsgálatok.

A javító és pótló vizsgálatok augusztus 31-én tartatnak meg, egész nap. A felvételi és magánvizsgálatok szeptember 1., 2. és 3-án eszközöltetnek.

2. Azon tanulók, kik betegség vagy egyéb fontos ok miatt az év végén vizsgálatot nem tehettek, vagy azt megszakítani kénytelenek voltak, folyamodhatnak a tanári testülethez a következő iskolai év kezdetén tartandó pótló vizsgálatra való engedélyért. A betegség igazolására hatósági vagy hatóságilag megerősített orvosi bizonyítványt kell mellékelni. A pótló vizsgálat minden tantárgyra kiterjed, de díjat nem kell fizetni.

3. Azon tanulók, kik az év végén egy tantárgyból kaptak elégtelen tanjegyet és osztályisméltésre nem utasítottak, javító vizsgálatot tehetnek.

Azon tanulók, kik 2 kötelező tantárgyból kaptak elégtelen érdemjegyet, valamint azok is, akik csak egy tárgyból, de magaviseleti osztályzatuk kevésbé szabályszerű, az igazgatóság ujtán a kolozsvári tankerület nagytekintetű kir. főigazgatóságához címzett s legkésőbb július 3-ig benyújtott folyamodványukban vizsgálati engedélyért kérelmezhetnek.

B) Feltételek a beiratáshoz.

4. A beiratások f. évi szeptember hó 1., 2. és 3 napjainak délelőttjein eszközöltetnek.

A főreáliskola I. osztályába csak oly növendékek vétetnek fel, kik életök 9 évét már betöltötték s arról, hogy a népiskola IV. osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy felvételi vizsgálaton igazolják, hogy hasonló mértékű képzettséggel bírnai. (1883. évi XXX. törvénycikk.)

A felvételi vizsga díja 20 korona.

5. A főreáliskola valamelyik osztályából a következő felsőbb osztályba csak az a tanuló léphet, ki az elvégzett osztály rendes tantárgyaiból — nem számítva ide a szépirást és a tornázást — legalább is elégséges osztályzatot kapott.

6. Azon tanulók, kik más reáliskolából lépnek át, előbbi intézetek iskolai okmányaival tartoznak igazolni, hogy a megelőző osztályt a rendes tantárgyakból megfelelő sikerrel végezték.

Azon tanulók, kik nyilvános ginnáziumból, polgári iskolából vagy felsőbb iskolából a reáliskolába akarnak átlépni, kötelesek felvételi vizsgálatot tenni, mely vizsgálat az elhagyott iskolai s a reáliskola tantervei közt mutatkozó különbségre terjed ki.

Az ilyen kiegészítő vizsgálat díja tárgyanként 10 korona.

7. Minden tanuló a felvételre személyesen, atyja, anyja, vagy gyámja, illetőleg azok külön megbizottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni s bizonyítványát a megelőző tanévről beadni. Ugyanakkor köteles még minden új tanuló születési bizonyítványát, továbbá orvosi bizonyítványt bemutatni arról, hogy mikor volt utolszor beoltva s milyen eredménnyel.

8. Ha valamely tanuló a fent kitett beiratási napokon valamely elfogadható ok miatt nem jelentkezhett, a beiratás utolsó napjától számított 8 napon belül, az ezentul jelentkezők felvétele csak a tanker. kir. főigazgatóság engedélyével történik.

9. Azok a szülők, vagy gyámok, kik nem laknak az intézet helyén, gyermekek, vagy gyámfiok felvételekor alkalmas helyettest tartoznak bejelenteni, kikre a házi nevelés és felügyelet tekintetében kötelességüket és jogukat átruházzák, hogy a gondviselésre bízott tanuló felől az igazgatóság vagy osztályfőnök értesítését elfogadhassa.

10. A felvételnél a következő díjak fizetendők: 4 korona beiratási díj; 2 korona könyvtári díj; 2 korona értesítői díj és 2 korona ének- és zenedíj; segély egyleti díj 2 korona; tintapénz 30 fill. E díjak lefizetése alól senki sem menthető fel.

11. Az évi tandíj 36 korona, mely négy részletben: október 15., dec. 1., március 15.- és május 1-ig fizetendő. A tandíj fizetése alól azon szegénysorsu tanulók, kik jó magaviseletet és előmenetelt tanusítanak, az intézet igazgatóságához címzett s legujabb keletű hiteles szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványokra tandíjmentességet nyerhetnek, melyet mindaddig élveznek, míg az élvezhetésre szükséges feltételeknek eleget tesznek. A folyamodványok a beiratás alkalmával nyújtandók be.

C) Latin nyelvi tanfolyam.

12. Azon növendékek részére, kiknek esetleg a latin nyelv ismeretére szükségük van, a nmlt. vallás- és közokt. min. 1891. évi 12535. sz. rendelete értelmében az 1909—1910-ik iskolai évben is latin nyelvi tanfolyam nyitattik négy tanfolyamban. Ezen tanfolyamokban mindazon tanulók részt vehetnek, akik a megelőző osztályt, nem számítva a tornát, legalább elégséges eredménnyel végezték. Az önként vállalkozók a tanfolyamból csak szülőik indokolt kérésére bocsátatnak el.

D) Iskolai segélyek.

Tápintézeti segély.

A főreáliskola mellett fennálló internátus konyhájáról 20 szegényebb sorsu, künn a városon lakó tanuló ebéddel való ellátást kaphat csekély díjért.

E kedvezményért a beiratások alkalmával külön e célra készített folyamodvánnyal kell folyamodni az intézet igazgatóságához.

Kirándulás.

A tanév elején az intézet kirándulást rendez. A kirándulás egész költsége 30—35 koronába fog kerülni. Erre már a beiratások alkalmával jelentkezhetnek az V—VIII. osztályu tanulók.

X.

Internátus.

A főreáliskolával kapcsolatosan egy, a szerényebb igényeknek megfelelő internátus áll fenn, melynek célja az ide felvett, a főreáliskolába járó tanulókat gondos felügyeletben, tanításban és nevelésben részesíteni.

Ezen internátusba az 1909—1910. *iskolai évre* több megüresedő fizetéses helyre pályázat nyittatik. Az egész díjasok egy iskolai évre 450, a mérsékelt díjban részesülők pedig 350, vagy 250 kor. tartási díjat fizetnek.

Azok a szülők, vagy gyámok, kik kellő magaviseletű és előmenetelű fiaikat illetőleg gyámoltjaikat az internátusba felvétetni óhajtják, a m. kir. vallás- és közokt. miniszterhez címzett, egykoronás bélyeggel ellátott kérésüket — lakásuk pontos megjelölésével — a m. kir. áll. főreáliskola igazgatóságához nyujtsák be *f. évi július hó 5-éig*.

A kéréshez melléklendők: 1. az évi iskolai bizonyítvány, 2. a tanuló testi épségét és egészségét igazoló orvosi bizonyítvány, 3. a részben díjmentes helyért folyamodóknak szükséges még egy egy évnél nem régibb keletű hiteles községi bizonyítványt csatolni a szülők vagyoni állapotáról, évi jövedelméről, a családtagok számáról.

Az interriátusi díjak három részletben előre fizetendők, még pedig belépéskor négy havi részlet, továbbá január 1-én és ápr. 1-én három-három havi részlet. A rendes díjakon kívül minden tanuló köteles butorongálás címen 10 koronát letétbe adni az igazgatóság rendelkezésére, mely összegből az előfordulható rongálások fedeztetnek; amennyiben ilyenek elő nem fordulnának, év végével az egész összeg visszafizettetik.

A felvett tanulók ételmezést, lakást, fűtést, világítást kapnak s megfelelő felügyeletben részesülnek. Az ételmezés a következő: reggeli kávé zsemlyével; ebéd 3 fogás, vasárnap és csütörtökön 4 fogás; vacsora 1 fogás, rendszeren sült. Ezekon kívül d. e. 11 órakor és d. u. 4 órakor 1—1 szelet kenyér.

A felvett tanulók belépéskor a következő felszerelést tartoznak magukkal hozni: *a)* 1—1 nyári és téli időszakra való ruházatot, téli köpenyt, vagy nagykabátot, főrevalót; *b)* legalább 2 pár erős cipőt; *c)* ágyszükszereket és pedig: 2 85 cm. hosszú és 45 cm. széles párnát, 1 téli paplant gombokkal, 2 paplanlepedőt gomblyukakkal, 2 alsó lepedőt és 2 —2 párnahajat; *d)* fehérneműt: 6 fehér nappali inget s megfelelő számú gallért, 6 lábravalót, 3 hálóinget, 12 zsebkezdőt, 6 pár harisnyát, 4 törülközőkendőt, 3 asztalkendőt, továbbá fésűket, ruha-, fog- és cipőkeféket. A fehérneműkre a tanuló nevének kezdőbetűi és azon szám, melyet az igazgatóság fog részére kijelölni, himzendők feltűnő helyre.

Az összes felszerelésekről 2 példányban pontos leltár készítendő.

A tanítással járó díjakat, minő a tandíj, továbbá a szükséges taneszközök beszerzésével járó kiadásokat, a ruha- és cipőjavítási költségeket, a szülők tartoznak hordozni. Az időközi szükségletek fedezésére minden tanuló részére zsebpénz állapítandó meg, mely havonta 3 koronánál kevesebb és 6 koronánál több nem lehet. Az I—IV. oszt. tanulók zsebpénzét a felügyelő tanárok kezelik; a felsőbb oszt. tanulók maguk kezelik zsebpénzüket.

A növendékek magaviseletéről és tanulmányi előmeneteléről a szülők vagy gyámok értesítetnek.

Ha valamely tanuló be nem vallott ragályos betegségben szenved, vagy magát rosszul viseli, állandóan hanyag, az intézetből kizáratik, de köteles arra a negyedévre az ellátási díjat megfizetni.

A felvett tanuló mindaddig az intézet tagja marad, amíg a követelményeknek megfelel s újabb felvételért nem kell folyamodnia.

Bővebb felvilágosítást készséggel küld az igazgatóság.

☛ Azok a szülők, kiknek a fiaik az internátusban voltak s azt akarják, hogy a jövő iskolai évben is benn maradjanak, e szándékukat legkésőbb f. évi július 5-ig jelentsék be az Igazgatóságnál. ☛
